

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJvyššIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

3/2013

OBSAH**Rozhodnutia vo veciach občianskoprávných**

30. *Odporovacia žaloba a bezpodielové spoluvlastníctvo manželov*
 Odporovacou žalobou (§ 42a a § 42b Občianskeho zákonníka) možno napadnúť aj len časť právneho úkonu ukracujúceho uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa, ak je oddeliteľná od ostatných častí tohto právneho úkonu; na tom nič nemení, ak je týmto právnym úkonom dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov..... 4
31. *Právne účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu po prevode vlastníctva veci*
 Kto v čase pred dovolaním sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu previedol na tretiu osobu vec nadobudnutú na základe tohto právneho úkonu, disponoval s vecou ako vlastník a jeho dispozícia mala právne účinky prevodu vlastníctva.
 Dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nemá vplyv na právne postavenie tretích osôb, ktoré dobromyseľne nadobudli vlastníctvo od účastníka relatívne neplatného právneho úkonu v čase, ktorý predchádzal dovolaniu sa relatívnej neplatnosti. 7
32. *Žaloba oprávneného dediča podaná pred právoplatným skončením konania o dedičstve*
 Návrh oprávneného dediča proti nepravému dedičovi na vydanie majetku, ktorý z dedičstva má (§ 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka), je predčasný, pokiaľ konanie o dedičstve nebolo právoplatne skončené.
 Ten, o kom sa na základe jeho tvrdení možno dôvodne domnievať, že je poručiteľovým dedičom, je účastníkom konania o dedičstve od uplatnenia svojich dedičských práv v konaní dovtedy, kým sa nepreukáže, že nie je poručiteľovým dedičom alebo že nededí z dôvodu dedičskej nespôsobilosti.
 Ak účastník dedičského konania spochybni dedičské právo iného účastníka tohto konania a rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, súd nie je oprávnený sám spornosť riešiť; je povinný postupovať podľa § 175k ods. 2 O.s.p..... 10
33. *Uplatnenie petičného práva a právo na ochranu osobnosti*
 Petičné právo je ústavne zaručené a uplatnené podľa práva iba za predpokladu, že nezasahuje neoprávnene do iných základných práv; ak je petičné právo zneužitú, môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu osobnosti. 13
34. *Premlčanie regresného práva Slovenskej kancelárie poisťovateľov na náhradu voči tomu, kto zodpovedá za škodu*
 Právo Slovenskej kancelárie poisťovateľov proti tomu, kto zodpovedá za škodu, na náhradu toho, čo za neho plnila (§ 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov), je regresným právom, a nie právom na náhradu škody. Toto regresné právo Slovenskej kancelárie poisťovateľov podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (§ 101 Občianskeho zákonníka), ktorá začína plynúť odo dňa nasledujúceho po dni, kedy bolo poškodenému plnené. 15
35. *Invalidita ako jeden z viacerých dôvodov hodných zreteľa pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia*
 Uznanie invalidity je jedným, nie však jediným dôvodom hodným osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov..... 18

-
36. *Neprijateľná podmienka v spotrebiteľskej zmluve o pripojení na verejnú telekomunikačnú sieť*
Zmluvu o pripojení (§ 43 zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách, resp. § 43 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických telekomunikáciách), ktorou sa podnik zaviazal fyzickej osobe, ktorá nie je podnikateľom, poskytovať alebo sprístupniť verejnú telekomunikačnú službu, treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka. Ustanovenia všeobecných podmienok prijatých podnikom, ktoré sa na základe prejavov vôle oboch zmluvných strán stali súčasťou tejto spotrebiteľskej zmluvy a v neprospech spotrebiteľa sa odchyľili od právnej úpravy danej Občianskym zákonníkom, sú neprijateľné podmienky danej spotrebiteľskej zmluvy. 21
37. *Postúpenie vecí podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku a predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci*
Z hľadiska uplatnenia práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov má rozhodnutie prokurátora alebo policajta o postúpení vecí podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku inému orgánu, ktorý prejednáva priestupky alebo iné správne delikty alebo ktorý vykonáva disciplinárne konanie, rovnaké dôsledky, ako zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia pre nezákonnosť príslušným orgánom. 24
38. *Reštitúcia cirkevného majetku – nehnuteľnosti vedené v pozemkovej knihe ako majetok Ostrihomského arcibiskupstva*
Ak v rozhodnom období prešla do vlastníctva štátu alebo obce spôsobom uvedeným v § 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam nehnuteľnosť evidovaná v pozemkovej knihe ako vlastníctvo právneho subjektu Rímskokatolíckej cirkvi sídliaceho mimo územia Slovenska, má sa za to, že išlo o prechod vlastníctva tejto nehnuteľnosti z vlastníctva právneho subjektu Rímskokatolíckej cirkvi sídliaceho v Slovenskej republike. 27
39. *Rozhodovanie exekučného súdu o námietkach proti príklepu a o žiadosti o schválenie udelenia príklepu*
Exekučný súd rozhoduje o žiadosti súdneho exekútora o schválenie udelenia príklepu na dražbe (§ 148 Exekučného poriadku) až po rozhodnutí a námietkach proti udeleniu príklepu (§ 147 Exekučného poriadku). 30
40. *Viazanosť súdu posúdením hmotnoprávneho vzťahu účastníkov konania v inom súdnom konaní*
Pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením. 32
41. *Rozhodovanie o návrhu na obnovu konania a nariadenie pojednávania*
Pokiaľ súd bez nariadenia pojednávania zamietol návrh na obnovu konania z iného dôvodu než preto, že je neprípustný alebo podaný neoprávneným subjektom alebo oneskorený, odňal svojím postupom účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. 35
42. *Medzitýmny rozsudok v konaní o určenie hranice pozemkov*
Povaha sporu o určenie hranice medzi pozemkami neumožňuje vydanie medzitýmneho rozsudku v zmysle ustanovenia § 152 ods. 2 O.s.p. 38
43. *Súdne poplatky; oslobodenie konania o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci*
Ak účastník občianskeho súdneho konania podal návrh, ktorým uplatnil svoj nárok zo zodpovednostného vzťahu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, nie je z hľadiska
-

oslobodenia tohto konania od súdneho poplatku (§ 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov) významné, či sa domáha výlučne len náhrady majetkovej ujmy (škody) spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, alebo aj náhrady nimi spôsobenej nemajetkovej ujmy.....41

30.

ROZHODNUTIE

Odporovacou žalobou (§ 42a a § 42b Občianskeho zákonníka) možno napadnúť aj len časť právneho úkonu ukracujúceho uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa, ak je oddeliteľná od ostatných častí tohto právneho úkonu; na tom nič nemení, ak je týmto právnym úkonom dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2012, sp. zn. 7 Cdo 75/2011).

Z odôvodnenia:

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom zo 14. júla 2010 č. k. 14 C 9/2008 – 191 určil, že dohoda z 30. marca 2005 o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) uzavretá medzi odporkyňou Ing. J. V. a jej manželom Ing. V. V., predmetom ktorej boli nehnuteľnosti v katastrálnom území X zapísané na liste vlastníctva č. X ako parcela č. X a dom súpisné č. X a tiež hnuťelné veci uvedené v článku I. tejto dohody, je voči navrhovateľom právne neúčinná v časti týkajúcej sa podielu Ing. V. V. na predmetných hnuťelných a nehnuteľných veciach. V odôvodnení uviedol, že odporkyňa s manželom uzavreli túto dohodu o vyporiadaní BSM napriek tomu, že Ing. V. V. bol na základe právoplatného rozsudku povinný zaplatiť navrhovateľom sumy 10 000 USD a 908 USD s príslušenstvom; dohoda o vyporiadaní BSM ukracuje v danom prípade uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky navrhovateľov. Dlžník predmetnou dohodou previedol majetok na osobu jemu blízku; v takomto prípade sa úmysel dlžníka a vedomosť druhej strany o takomto úmysle prezumujú (predpokladajú). I keď má osoba dlžníkovi blízka možnosť preukázať, že nevedela o úmysle ukrátiť veriteľa, odporkyňa v danom prípade pri vynaložení náležitej starostlivosti tento úmysel mohla rozpoznať. Súd prvého stupňa v súvislosti s týmto konštatovaním poukázal na okolnosti uzavretia dohody o vyporiadaní BSM a na investície vynaložené jej rodičmi. V závere odôvodnenia uviedol, že je bežnou praxou určenie, že určitý právny úkon je voči navrhovateľom právne neúčinný ako celok. Rešpektoval však petit návrhu na začatie konania, ktorý nemohol prekročiť, a preto návrhu vyhovel tak, ako bol navrhovateľmi formulovaný. O trovách rozhodol podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

Na odvolanie odporkyne Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 24. februára 2011 sp. zn. 14 Co 46/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil vo výroku určujúcom, že dohoda o vyporiadaní BSM je voči navrhovateľom právne neúčinná v časti zakladajúcej výlučné vlastníctvo odporkyne k označeným nehnuteľnostiam. Vo zvyšnej napadnutej časti rozsudok zmenil tak, že návrh zamietol. Proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie (§ 238 ods. 3 O.s.p.), pričom za zásadného právneho významu považoval otázku, 1/ či návrhu podľa § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka vo vzťahu k dohode o vyporiadaní BSM možno vyhovieť len vtedy, ak smeruje proti všetkému majetku, ktorý touto dohodou odporca získal, alebo či pre vyhovenie návrhu postačuje, ak ukrátený veriteľ sa domáha právnej neúčinnosti dohody len vo vzťahu k časti majetku, ktorý touto dohodou odporca získal, 2/ či návrhu podľa § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka podanému len vo vzťahu k časti majetku nadobudnutého dohodou o vyporiadaní BSM nemožno vyhovieť len preto, že v lehote stanovenej v § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka nebola odporovaná ako celok. V odôvodnení rozsudku sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že návrh na začatie konania je dôvodný, lebo dohoda o vyporiadaní BSM, ktorú uzavrela odporkyňa a jej manžel, je odporovateľný úkon – ukracuje totiž uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľov (navrhovateľov). Odporkyňa, dlžníkovi blízka osoba, v konaní nepreukázala, že nepoznala a ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať úmysel dlžníka ukrátiť veriteľov. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu sa navrhovatelia môžu domáhať určenia neúčinnosti dohody o vyporiadaní BSM aj len v časti, ktorou nadobudol odporca niektorú súčasť majetku predtým tvoriaceho BSM. Zodpovedá to zmyslu a účelu odporovateľnosti právneho úkonu – poskytnúť ukrátenému veriteľovi ochranu pred ukracujúcim právnym úkonom. Odvolací súd z týchto dôvodov rozhodnutie prvostupňového súdu sčasti potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.); v ostatnej časti odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil (§ 220 O.s.p.), lebo procesný úkon, ktorým sa navrhovatelia domáhali určenia neúčinnosti aj vo vzťahu k časti dohody týkajúcej sa nadobudnutia hnuťelností, bol súdu doručený až 4. februára 2010 (k tomuto procesnému úkonu došlo teda až po uplynutí lehoty uvedenej v § 42a ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka). Vychádzajúc z ustanovenia § 224 ods. 4 O.s.p. o náhrade trov odvolacieho konania nerozhodoval.

Potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu napadla odporkyňa dovolaním, v ktorom namietala, že tento výrok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v otázke, či (ne)došlo ku kvalifikovanému namietaniu neúčinnosti dohody o vyporiadaní BSM. V tejto súvislosti poukázala na právo veriteľov odporovať právnomu úkonu ako celku (§ 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vytýkala súdom aj nesprávne posúdenie veci z hľadiska jej náležitej starostlivosti vynaloženej na poznanie úmyslu jej manžela (ako dlžníka) ukrátiť veriteľa. Zdôraznila, že dohoda o vyporiadaní BSM je v zmysle § 149 ods. 1 a § 150 Občianskeho zákonníka právnym úkonom, ktorý ako celok rieši vyporiadania BSM a určuje, ktoré veci zostanú vo výlučnom vlastníctve každého z bývalých bezpodielových. Teda predmetom vyporiadania je všetko, čo do tohto spoluvlastníctva patrilo a existovalo v čase jeho zániku. Nie je preto právne možné tento komplexný a jednotný právny úkon rozdeliť a vnútorne rozčleniť na samostatné časti. So zreteľom na to nedošlo ku kvalifikovanému odporovaniu predmetného právneho úkonu a to malo za následok zánik (preklúziu) práva navrhovateľov odporovať dohode o vyporiadaní BSM ako celku. Dovolateľka trvala na tom, že v čase uzavretia dohody o vyporiadaní BSM a ani pred jej uzavretím nemala objektívnu možnosť zabezpečiť si informácie o podnikateľských aktivitách a obchodných záväzkoch svojho manžela; nekomunikovala s ním, dlhodobo nežila a nehospodárila. Na tieto okolnosti súdy dostatočne neprihliadli. Žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh zamietne, alebo aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Navrhovatelia vo vyjadrení k dovolaniu označili napadnutý rozsudok za vecne správny; navrhli dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti časti rozhodnutia, ktorú možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Ak sa prípustnosť dovolania opiera o výrok rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 238 ods. 3 O.s.p.), môže dovolací súd, okrem väd naplňujúcich znaky dovolacích dôvodov podľa ustanovenia § 241 ods. 1 písm. a/ a b/ O.s.p., skúmať rozsudok odvolacieho súdu len z hľadiska, či spočíva na správnom právnom posúdení veci.

Účelom ustanovení § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka je zabezpečiť ochranu veriteľa pred právnymi úkonmi jeho dlžníka, ktoré vedú k zmenšeniu jeho majetku, a tým aj k zmareniu (ohrozeniu) náležitého uspokojenia pohľadávky veriteľa. Právna podstata odporovateľnosti právneho úkonu – na rozdiel od neplatnosti právneho úkonu – spočíva v tom, že odporovateľný právny úkon stráca na základe právoplatného rozhodnutia súdu v určených prípadoch účinnosť iba voči veriteľovi. Ide teda o relatívnu neúčinnosť právneho úkonu; voči tretím osobám zostáva odporovateľný úkon účinný. Treba zdôrazniť, že predpokladom úspešnosti návrhu, ktorým sa veriteľ domáha určenia neúčinnosti právneho úkonu je (okrem iného) platnosť právneho úkonu, o ktorý ide.

V preskúmvanej veci dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd vystihol účel označených ustanovení a správne ustálil, že úspešne odporovať možno dohode o vyporiadaní BSM aj tak, že ukrátený veriteľ sa návrhom domáha určenia právnej neúčinnosti iba vo vzťahu k oddeliteľnej časti tejto dohody. Ukrátenému veriteľovi sa má totiž poskytnúť taká ochrana, ktorá postačí na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky. Navrhovatelia tak môžu návrhom určiť, konkrétne ku ktorému majetku odporcu (ktorý mal z odporovateľného právneho úkonu prospech) sa môžu domáhať určenia neúčinnosti právneho úkonu. Pokiaľ na uspokojenie vymáhateľnej veriteľovej pohľadávky postačuje len časť majetku tvoriaceho predmet dohody o vyporiadaní BSM, nemusia sa domáhať určenia neúčinnosti tohto právneho úkonu ako celku (ich návrh sa nemusí týkať všetkého majetku, ktorý na základe takejto dohody odporca získal). Stačí, ak sa ukrátený veriteľ domáha právnej neúčinnosti takejto dohody len vo vzťahu k určitej časti majetku získaného na jej základe odporcom. V odpovedi na prvú nastolenú otázku preto treba odpovedať kladne tak, že úspešnosť návrhu na určenie neúčinnosti právneho úkonu (§ 42a a § 42b Občianskeho zákonníka), ktorým je dohoda o vyporiadaní BSM, nezávisí od rozsahu, v akom sa navrhovateľ (ukrátený veriteľ) domáha určenia neúčinnosti tohto právneho úkonu; predmetný návrh môže byť úspešný aj vtedy, ak sa ukrátený veriteľ domáha právnej neúčinnosti takejto dohody iba v určitej časti, týkajúcej sa len niektorej hodnoty získanej odporcom. Opačný výklad by bol v rozpore s čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (právom vlastníť majetok) a § 123 Občianskeho zákonníka.

V rámci riešenia druhej nastolenej otázky [či návrhu na určenie neúčinnosti právneho úkonu podanému len vo vzťahu k časti majetku nadobudnutého dohodou o vyporiadaní BSM nemožno vyhovieť len preto, že v lehote uvedenej v § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka nebol tento úkon odporovaný ako celok] dovolací súd pripomína, že v predmetnej veci sa navrhovatelia návrhom podaným 16. januára 2008 domáhali určenia neúčinnosti dohody o vyporiadaní BSM z 30. marca 2005, a to pôvodne iba v tej jej časti, ktorá sa týkala vyporiadania spoločných nehnuteľností; až v priebehu súdneho konania (12. mája 2010) zmenili návrh a domáhali sa určenia neúčinnosti predmetnej dohody aj v časti týkajúcej sa vyporiadania vecí hnutel'nych. Trojročná lehota, v ktorej možno úspešne odporovať právnomu úkonu dlžníka, je lehota hmotnoprávna. Znamená to, že v rámci tejto lehoty musí byť návrh uplatnený na súde. Na uplynutie uvedenej lehoty súd prihliada z úradnej povinnosti, lebo ide o lehotu prekluzívnu. Túto lehotu treba počítať od uskutočnenia právneho úkonu. V preskúmvanej veci to znamená, že navrhovatelia sa domáhali určenia neúčinnosti dohody o vyporiadaní BSM aj vo vzťahu k hnutel'ným veciam až po uplynutí prekluzívnej lehoty; odvolací súd na túto skutočnosť správne prihliadol, keď návrh v tejto časti zamietol. Na druhú dovoláciu otázky treba preto odpovedať tak, že návrhu na určenie neúčinnosti právneho úkonu (§ 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka), ktorým je dohoda o vyporiadaní BSM, možno vyhovieť aj keď v prekluzívnej lehote bola odporovateľnosť uplatnená len vo vzťahu k časti majetku získaného touto dohodou, t.j. nie voči právnomu úkonu ako celku.

So zreteľom na vyššie uvedené nemožno súhlasiť s názorom dovolateľky, že v predmetnej veci nedošlo k právne kvalifikovanému odporovaniu právneho úkonu, lebo dohoda o vyporiadaní BSM nebola odporovaná ako celok (§ 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ odporkyňa v tejto súvislosti poukázala na charakter dohody o vyporiadaní BSM, najmä že tento právny úkon sa musí týkať BSM ako celku, treba uviesť, že i keď predmetom vyporiadania BSM musí byť všetko, čo je predmetom tohto spoluvlastníctva a existovalo ku dňu jeho zániku, nemožno opomenúť, že k vyporiadaniu BSM dochádza iba medzi manželmi alebo bývalými manželmi, teda nie vo vzťahu k tretím osobám (ktoré ani nie sú účastníkmi vyporiadania). Ak dôjde k vyporiadaniu BSM na základe právneho úkonu (ako v predmetnej veci), nič nebráni veriteľovi jedného alebo oboch manželov domáhať sa neúčinnosti právneho úkonu v zmysle ustanovení § 42a a 42b Občianskeho zákonníka. Pokiaľ by predmetom vyporiadania BSM nebolo všetko, čo tvorí predmet tohto spoluvlastníctva, mohlo by ísť o dôvod iba pre vyslovenie neplatnosti takejto dohody a nie aj pre nemožnosť domáhať sa neúčinnosti tohto právneho úkonu len preto, že veriteľ ju neuplatnil vo vzťahu k celému majetku tvoriacemu predmet BSM.

Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom dovolateľky, že pokiaľ navrhovatelia nenamietali neúčinnosť dohody o vyporiadaní BSM vo vzťahu ku všetkým veciam tvoriacim jej predmet, došlo k celkovému zániku ich práva odporovať predmetnej dohode. Takýto výklad by vytvoril stav, v ktorom by navrhovatelia (ako veritelia) v celom rozsahu prišli o možnosť odporovať právnomu úkonu, hoci sa v zákonom stanovenej lehote domáhali jeho neúčinnosti, nie však vo vzťahu k celému predmetu právneho úkonu, ale len vo vzťahu k jeho časti.

Z uvedeného vyplýva, že dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nebol uplatnený dôvodne. Keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporkyne zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

---

31. ROZHODNUTIE

Kto v čase pred dovolaním sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu previedol na tretiu osobu vec nadobudnutú na základe tohto právneho úkonu, disponoval s vecou ako vlastník a jeho dispozícia mala právne účinky prevodu vlastníctva.

Dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nemá vplyv na právne postavenie tretích osôb, ktoré dobromyseľne nadobudli vlastníctvo od účastníka relatívne neplatného právneho úkonu v čase, ktorý predchádzal dovolaniu sa relatívnej neplatnosti.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. decembra 2011 sp. zn. 6 Cdo 221/2010)

Z odôvodnenia:

Žalobou podanou na Okresnom súde Banská Bystrica sa žalobcovia domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností v katastrálnom území B. B., ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. X ako rodinný dom súpisné č. X a parcela č. X (ďalej len „označené nehnuteľnosti“ alebo „nehnuteľnosti“), a to žalobca 1/ v podiele 6/8 a žalobcovia 2/ a 3/ každý v podiele 1/8. Poukazovali na to, že kúpnu zmluvou z 20. novembra 2006 žalobcovia 2/ a 3/ predali svoje spoluvlastnícke podiely žalobcovi 1/. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 30. septembra 2008 sp. zn. 7 C 15/2008 bola určená neplatnosť tejto kúpnej zmluvy z dôvodu absencie súhlasu manželky žalobcu 1/ s týmto právnym úkonom. V dôsledku toho sa stala neplatnou aj zmluva o zabezpečovacom prevode práva z 1. marca 2007, ktorou žalobca 1/ previedol do vlastníctva obchodnej spoločnosti L., s.r.o. parcelu č. X, a zmluva o zabezpečovacom prevode práva z 13. marca 2007, ktorou previedol do vlastníctva žalovanej rodinný dom súpisné č. X a parcelu č. X. Žalobca 1/ totiž v čase uzavretia týchto zmlúv nebol výlučným vlastníkom nehnuteľností, aj keď sa za takého považoval. Vzhľadom na nedostatok vlastníctva na strane prevodcu je neplatná aj kúpna zmluva z 10. októbra 2007, ktorou obchodná spoločnosť L., s.r.o. predala žalovanej parcelu č. X.

Žalovaná vyjadrila so žalobou nesúhlas. Poukázala na to, že zmluvu o zabezpečovacom prevode práva ako aj kúpnu zmluvu z 10. októbra 2007 uzavrela v dobrej viere, z predložených dokladov mala preukázané výlučné vlastníctvo žalobcu 1/ a v čase uzavretia týchto zmlúv neexistoval žiaden dôvod ich neplatnosti.

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom zo 16. novembra 2009 č. k. 13 C 24/09-64 určil, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi označených nehnuteľností, a to žalobca 1/ v podiele 6/8 a žalobcovia 2/ a 3/ každý po 1/8. Zároveň rozhodol o trovách konania. Opodstatnenosť určovacej žaloby odôvodnil skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania, z ktorých vyvodil záver, že vzhľadom na určenie neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckych podielov žalobcov 2/ a 3/ na žalobcu 1/, žalobcovia neprestali byť spoluvlastníkmi nehnuteľností a v zmysle zásady, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než má sám, žalobca 1/ nemohol s nehnuteľnosťami disponovať ako výlučný vlastník a platne previesť vlastníctvo k nim zmluvami o zabezpečovacom prevode práva.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd na odvolanie žalovanej rozsudkom z 28. apríla 2010 sp. zn. 17 Co 29/2010 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bolo určené podielové spoluvlastníctvo žalobcu 1/ v spoluvlastníckom podiele 6/8 zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Vo výroku, ktorým bolo určené podielové spoluvlastníctvo žalobcov 2/ a 3/, prvostupňový rozsudok potvrdil. Zároveň rozhodol o trovách konania. Zamietnutie žaloby žalobcu 1/ odôvodnil tým, že v čase uzatvárania zmlúv o zabezpečovacom prevode práva žalobca 1/ bol nespochybniteľným spoluvlastníkom nehnuteľností v podiele 6/8 a s týmto podielom mohol disponovať. To znamená, že v rozsahu svojho spoluvlastníckeho práva mohol uzavrieť platné a účinné zmluvy o zabezpečovacom prevode práva. Keďže v konaní nebolo preukázané, že by predmetné zmluvy o zabezpečovacom prevode práva boli neplatné z iného dôvodu, nebolo možné vyhovieť žalobe v časti týkajúcej sa žalobcu 1/.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca 1/. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v zamietajúcom výroku zmenil a určil jeho spoluvlastnícke právo k nehnuteľnostiam. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Namietal nesprávnosť úvahy odvolacieho súdu o čiastočnej neplatnosti zmlúv o zabezpečovacom prevode práva len v rozsahu

---

---

spoluvlastníckych podielov žalobcov 2/ a 3/. Poukazoval na to, že predmetom týchto zmlúv nebol prevod spoluvlastníckeho podielu, ale prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v celosti. Keďže dôvod neplatnosti (nedostatok jeho výlučného vlastníckeho práva) sa týkal predmetu zmlúv ako ich podstatnej a nedeliteľnej zložky, neprichádzala do úvahy len ich čiastočná (ne)platnosť.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla tento mimoriadny opravný prostriedok ako nedôvodný zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 veta za bodkočiarkou O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O.s.p., a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady v zmysle § 237 O.s.p. a iné vady konania však zo súdneho spisu nevyplývajú. Dovolací súd preto skúmal správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V predmetnej veci bolo z hľadiska skutkového zistené, že a/ žalobcovia boli podielovým spoluvlastníkmi nehnuteľností (žalobca 1/ podiele 6/8 a žalobcovia 2/ a 3/ v podieloch po 1/8), b/ kúpnu zmluvou z 20. novembra 2006 žalobcovia 2/ a 3/ predali svoje spoluvlastnícke podiely žalobcovi 1/, c/ žalobca 1/ bol zapísaný v katastri nehnuteľností ako výlučný vlastník nehnuteľností, d/ zmluvami o zabezpečovacom prevode práva z 1. marca 2007 a 13. marca 2007 previedol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na obchodnú spoločnosť L., s.r.o. a na žalovanú, e/ žalovaná kúpnu zmluvou z 10. októbra 2007 odkúpila od spoločnosti L., s.r.o. parcelu č. X a je zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastníčka tejto nehnuteľností, f/ rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 30. septembra 2008 č. k. 7 C 15/2008-107, ktorý nadobudol právoplatnosť 24. októbra 2008, bola určená neplatnosť kúpnej zmluvy z 20. novembra 2006, ktorou žalobcovia 2/ a 3/ predali svoje spoluvlastnícke podiely žalobcovi 1/ (dôvodom určenia neplatnosti bolo, že manželka žalobcu 1/ k tomuto úkonu neudelila súhlas v zmysle § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatnosti právneho úkonu sa účinne dovolala žalobou podanou na súde 25. januára 2008).

Podľa názoru dovolacieho súdu právny záver odvolacieho súdu o neopodstatnenosti žaloby žalobcu 1/ bol správny a zodpovedal zistenému skutkovému stavu. Aj keď predmetom zmlúv o zabezpečovacom prevode práva, uzavretých medzi žalobcom 1/ a žalovanou a tiež ďalším subjektom, nebol prevod spoluvlastníckeho podielu, ale prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v celosti, a z tohto dôvodu neprichádzala do úvahy ich čiastočná platnosť či neplatnosť (v tejto časti bola dovolacia námietka dovolateľa dôvodná), neznamená to, že bol daný žalobcom 1/ tvrdený dôvod absolútnej neplatnosti týchto zmlúv spočívajúci v tom, že nebol výlučným vlastníkom nehnuteľností v dôsledku dovolania sa (jeho manželkou) relatívnej neplatnosti zmluvy, ktorou k nim mal nadobudnúť výlučné vlastníctvo.

Pre posúdenie platnosti zmlúv o zabezpečovacom prevode práva z hľadiska dodržania zásady „nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet“ (nikto nemôže na druhého preniesť viac práva, ako sám má) bola rozhodujúcou otázkou účinkov relatívnej neplatnosti právneho úkonu, ktorým mal žalobca 1/ nadobudnúť výlučné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, so zreteľom na to, že k dovolaniu sa relatívnej neplatnosti došlo až po uzavretí uvedených zmlúv.

Ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá (§ 40a prvá veta Občianskeho zákonníka).

Podstata relatívnej neplatnosti právneho úkonu v zmysle § 40a veta prvá Občianskeho zákonníka spočíva v tom, že právny úkon, u ktorého je daný dôvod relatívnej neplatnosti, vznikol, od začiatku existuje, považuje sa za platný, a teda aj vyvolá právne účinky, pokiaľ sa ten, na koho ochranu je relatívna neplatnosť stanovená, neplatnosti právneho úkonu nedovolal. V právnej teórii bol vyslovený názor, podľa

---

ktorého relatívnu neplatnosť možno chápať ako platnosť pod rozvázovacou podmienkou. Takéto chápanie relatívnej neplatnosti má vplyv na právne postavenie osoby, ktorá vec nadobudla od účastníka relatívne neplatného právneho úkonu. Ak ten, kto nadobudol vlastnícke právo na základe právneho úkonu postihnutého vadou zakladajúcou jeho relatívnu neplatnosť, do doby dovolania sa relatívnej neplatnosti získanú vec ďalej previedol, disponoval ako vlastník so svojou vecou oprávnené (až do dovolania sa relatívnej neplatnosti právny úkon má účinky, teda aj účinky prevodu vlastníctva). Na nadobúdateľa teda prešlo vlastníctvo k veci a na rozdiel od absolútnej neplatnosti by sa od neho nemohlo požadovať vrátenie veci. Reštitúcia medzi pôvodnými účastníkmi zmluvy by v takom prípade mohla mať charakter len peňažnej náhrady (Fekete, I.: Občiansky zákonník I. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 305). Dovolací súd považuje túto interpretáciu za správnu, pretože chráni dobromyseľnosť tretej osoby a zodpovedá požiadavke spravodlivého usporiadania vzťahov; ak totiž takáto osoba (ktorá nebola účastníkom relatívne neplatného právneho úkonu) pri nadobúdaní vlastníctva koná v dôvere v správnosť údajov zákonom zriadeného verejného registra (katastra nehnuteľností) o tom, že prevodca je vlastníkom prevádzaných nehnuteľností, nesmie byť v tejto dôvere sklamaná.

Správnosť výkladu podľa predchádzajúceho odseku možno podporiť aj argumentom, podľa ktorého ak by relatívna neplatnosť právneho úkonu mala mať za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ktorým účastník relatívne neplatného právneho úkonu do dovolania sa relatívnej neplatnosti oprávnenou osobou previedol svoje vlastnícke právo (nadobudnuté na základe právneho úkonu postihnutého vadou zakladajúcou relatívnu neplatnosť) na tretiu osobu (odlišnú od účastníkov relatívne neplatného právneho úkonu), potom by ochrana právnej istoty tretích osôb, zaručená v § 40a veta prvá Občianskeho zákonníka slovami „právny úkon sa považuje za platný“, minula svoj účel. Prakticky by sa totiž nemohla uplatniť.

V preskúmvanej veci došlo k dovolaniu sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu – zmluvy z 20. novembra 2006, ktorou žalobcovia 2/ a 3/ previedli svoje spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam na žalobcu 1/, až v konaní začatom na Okresnom súde Banská Bystrica 25. novembra 2008, v ktorom na žalujúcej strane vystupovala manželka žalobcu 1/ a na žalovanej strane žalobcovia 1/ až 3/. V čase uzavretia zmlúv o zabezpečovacom prevode práva (1. marca 2007 a 13. marca 2007), účinky zmluvy z 20. novembra 2006 trvali a žalobca 1/ bol výlučným vlastníkom nehnuteľností. Preto bol oprávnený disponovať so svojím vlastníctvom a previesť ho na žalovanú a ďalší subjekt. Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva tak neboli postihnuté absolútnou neplatnosťou spočívajúcou v nedodržaní zásady, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, než má sám. Aj keď dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu má účinky ex tunc, čo znamená, že právny úkon sa považuje za neplatný od začiatku, nemá táto skutočnosť vplyv na právne postavenie tretích osôb, ktoré dobromyseľne nadobudli vlastníctvo v čase, keď trvali účinky právneho úkonu, teda od vlastníka. Nadobudnutím vlastníckeho práva žalovanou a ďalším subjektom zaniklo zároveň vlastnícke právo žalobcu 1/, preto jeho žalobe nebolo možné vyhovieť.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu 1/ smerujúce proti správne mu rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

---

32. ROZHODNUTIE

Návrh oprávneného dediča proti nepravému dedičovi na vydanie majetku, ktorý z dedičstva má (§ 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka), je predčasný, pokiaľ konanie o dedičstve nebolo právoplatne skončené.

Ten, o kom sa na základe jeho tvrdení možno dôvodne domnievať, že je poručiteľovým dedičom, je účastníkom konania o dedičstve od uplatnenia svojich dedičských práv v konaní dovtedy, kým sa nepreukáže, že nie je poručiteľovým dedičom alebo že nededí z dôvodu dedičskej nespôsobilosti.

Ak účastník dedičského konania spochybni dedičské právo iného účastníka tohto konania a rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, súd nie je oprávnený sám spornosť riešiť; je povinný postupovať podľa § 175k ods. 2 O.s.p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2012 sp. zn. 2 Cdo 26/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Žilina rozsudkom z 3. decembra 2009 č.k. 2 C 317/1999-537 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca ako oprávnený dedič domáhal, aby žalovanému bola uložená povinnosť vydať mu z dedičstva po poručiťke Š. H. majetok, ktorý z neho získal, konkrétne aby mu žalovaný 1/ zaplatil v lehote 3 dní sumy 665,79 € a 710,99 € s príslušenstvom. Vychádzal z toho, že v dosiaľ neskončenom dedičskom konaní vznikol medzi účastníkmi spor v otázke platnosti závetu poručiťky, súd, na ktorom prebiehalo dedičstvo, nepostupoval ale podľa § 175k ods. 2 O.s.p., žalobcovi neurčil lehotu na uplatnenie svojich práv na súde, „vylúčil“ ho z konania, nedoručil mu ani rozhodnutie ustáľujúce okruh dedičov, ktoré v dôsledku toho ani nemohlo dosiaľ nadobudnúť právoplatnosť. Keďže konanie o dedičstve po Š. H. nie je právoplatne skončené, je predčasná žaloba podaná v zmysle § 485 Občianskeho zákonníka.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline rozsudkom z 31. marca 2010 sp. zn. 9 Co 80/2010 napadnutý rozsudok potvrdil; žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozsudku sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a uviedol, že žalobca bol účastníkom konania o dedičstve, z ktorého bol „vylúčený“ v dôsledku nesprávneho postupu súdu, na ktorom predmetné konanie prebiehalo. Súd v konaní o dedičstve nepostupoval podľa § 175k ods. 2 O.s.p., lebo napriek námietkam žalobcu, ktorý tvrdil, že závet Š. H. je neplatný, žalobcovi nevytvoril možnosť domáhať sa svojich práv na súde. Keďže žalobcovi, ktorý mal za týchto okolností naďalej postavenie účastníka konania o dedičstve, nebolo doručené rozhodnutie o dedičstve, nie je dedičské konanie právoplatne skončené. Vzhľadom na to je predčasná žaloba žalobcu podaná podľa ustanovenia § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil; samostatným výrokom svojho rozsudku vyslovil, že je proti nemu prípustné dovolanie. Za zásadného právneho významu pritom považoval otázku, „či môže osoba stratiť postavenie účastníka dedičského konania aj napriek skutočnosti, že súdny komisár vyriešil otázku okruhu účastníkov bez toho, aby prihliadal na námietku v tomto smere a nepostupoval v zmysle ustanovenia § 175k ods. 2 O.s.p. a či teda dedičské rozhodnutie mohlo nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť aj bez toho, aby bolo doručené takémuto (vylúčenému) účastníkovi“.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Odvolaciemu súdu vytkol nesprávne právne posúdenie veci a tiež to, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný, lebo nemá zákonom stanovené náležitosti vyplývajúce z § 157 O.s.p. Žiadal rozsudok odvolacieho súdu a ním potvrdený prvostupňový rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci vyplýva prípustnosť dovolania z § 238 ods. 3 O.s.p.

V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O.s.p. sa dovolací súd obligatórne zaoberá procesnými vadami vymenovanými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Dovolací súd námietku žalobcu, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný, považuje za neopodstatnenú, lebo odvolací súd vo svojom rozhodnutí zrozumiteľným a dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok (§ 157 ods. 2 O.s.p.) a osobitne zdôraznil, že konanie o dedičstve nie je dosiaľ právoplatne skončené, preto muselo dôjsť k zamietnutiu žaloby podanej podľa § 485 Občianskeho zákonníka.

Žalobca v dovolaní namietol aj to, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Z dovolania vyplýva názor dovolateľa, že odvolací súd nesprávne vyriešil otázku, so zreteľom na zásadný právny význam ktorej vyslovil prípustnosť dovolania.

V zmysle § 175b veta prvá O.s.p. účastníkmi konania sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiteľovými dedičmi a ak takýchto osôb niet, štát. Z ustanovenia § 175k ods. 1 a 2 O.s.p. vyplýva, že ak niekto pred potvrdením nadobudnutia dedičstva tvrdí, že je dedičom a popiera dedičské právo iného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, súd vyšetrí podmienky dedičského práva oboch a koná ďalej s tým, u koho sa domnieva, že je dedičom. Ak však rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí súd tomuto dedičovi lehotu. Ak žaloba nebude v lehote podaná, pokračuje súd v konaní bez zreteľa na tohto dediča. Podľa § 175a ods. 3 O.s.p. súd rozhoduje uznesením; uznesenie podľa § 175k ods. 1 a 2, § 175l, § 175p, § 175q a § 175t sa doručuje do vlastných rúk.

Záver o tom, že určitá osoba je poručiteľovým dedičom, vyvodzuje v konaní o dedičstve súd zo skutočností, ktoré sú významné podľa hmotného práva. Osoba, ktorá o sebe tvrdí, že je poručiteľovým dedičom, sa nestáva účastníkom dedičského konania až po jednoznačnom zistení (overení), že je poručiteľovým dedičom; účastníkom konania o dedičstve je už od uplatnenia svojho dedičského práva na súde. Postavenie účastníka stratí, ak bude zistené, že jej v skutočnosti žiadny z dedičských titulov nesvedčí alebo že z iných dôvodov nemôže dedič. Pokiaľ poručiteľ zanechal závet, treba za účastníkov konania považovať osoby, ktorým svedčí dedenie zo zákona alebo závetu (§ 473 a nasl. a § 476 a nasl. Občianskeho zákonníka). Účastníctvo týchto osôb trvá dovtedy, kým sa nepreukáže, že nie sú dedičmi. Ak nastúpi dedenie zo závetu, zákonní dedičia prestávajú byť účastníkmi konania vtedy, ak sa nedovolali neplatnosti závetu. O tom, či sa niekto stal účastníkom dedičského konania alebo či ním prestal byť, súd nevydáva zvláštne rozhodnutie. Jeho záver o okruhu účastníkov sa prejaví v tom, že s určitou osobou koná ďalej ako s účastníkom konania alebo že s ňou (po zistení, že dedičom je niekto iný), prestane konať. S osobou, ktorá uplatnila svoje dedičské právo alebo ktorá bola súdom prejednávajúcim dedičstvo o dedičskom práve vyrozumená a o ktorej mal súd za to, že nie je dedičom, však súd prestane konať len ak je s tým uzročená. V opačnom prípade postupuje podľa § 175k O.s.p.

Ak závisí rozhodnutie o dedičskom práve iba na právnom posúdení veci, súd priamo v dedičskom konaní vyšetrí podmienky dedičského práva a ďalej koná ako s účastníkom dedičského konania s tým, kto je podľa jeho názoru dedičom. Ak ale v konaní o dedičstve ide o sporné skutkové okolnosti, na ktorých závisí rozhodnutie o dedičskom práve, je situácia iná. V prípade vzniku sporu takejto povahy v tomto nesporovom konaní zákon („dedičskému“) súdu ukladá, aby sa pokúsil spor vyriešiť dohodou, pokiaľ sa ho ale takto nepodarí odstrániť a skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie dedičského práva zostanú aj naďalej sporné, odkáže súd toho účastníka konania o dedičstve, koho dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou na súde.

V preskúmvanej veci v priebehu konania o dedičstve po poručiťke Š. H., po ktorej ako dedičia prichádzali do úvahy žalobca (dedič zo zákona) a žalovaný (dedič zo závetu), vznikol medzi nimi spor o dedičské právo – žalobca spochybnil skutkové okolnosti významné z hľadiska platnosti závetu poručiťky tvrdiac, že Š. H. závet nepodpísala, bola nevidiaca, nepočujúca a pre zriadenie závetu boli nepostačujúce podpisy dvoch svedkov. Zo zápisnice o pojednávaní spísanej vo veci dedičstva po Š. H. vyplýva, že súd sa nepokúsil spor o dedičské právo medzi dedičom zo zákona a dedičom zo závetu vyriešiť dohodou a ani žalobcu neodkázal, aby uplatnil svoje právo na súde žalobou. Súd v rozpore s ustanovením § 175k ods. 2 O.s.p., spornú skutkovú otázku vyriešil sám a bez ďalšieho pokračoval v konaní iba so závetným dedičom. V dôsledku toho okruh dedičov nebol v dedičskom konaní vyriešený zákonom zodpovedajúcim spôsobom. Keďže žalobca zo skutkových dôvodov spochybnil závet ako dedičský titul svedčiaci v prospech dedičských práv žalovaného, mal súd v zmysle zákona určiť žalobcovi lehotu na podanie žaloby o neplatnosť závetu na súde. Konat' len so žalovaným mohol iba ak by žalobca žalobu v stanovenej lehote nepodal alebo by v sporovom konaní nebol úspešný. Nakoľko však súd v dedičskom konaní po poručiťke Š. H. nepostupoval v zmysle § 175k ods. 2 O.s.p., zostal žalobca naďalej účastníkom tohto konania, ktoré vzhľadom na absenciu doručenia rozhodnutia žalobcovi nebolo právoplatne skončené. Nie je teda splnený základný predpoklad pre postup podľa § 485 Občianskeho zákonníka.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd správne vyriešil tzv. dovolaciu otázku (otázku, so zreteľom na ktorú vyslovil prípustnosť dovolania). Keďže žalobca nedôvodne vytýka odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd neopodstatnene podané dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

33. ROZHODNUTIE

Petičné právo je ústavne zaručené a uplatnené podľa práva iba za predpokladu, že nezasahuje neoprávnenne do iných základných práv; ak je petičné právo zneužitú, môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu osobnosti.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2012 sp.zn. 1 MCdo 4/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 20. apríla 2006 č.k. 20 C 139/2002-267 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby a/ žalovaný doručil predsedovi Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky, ďalej ministrom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Tlačovej agentúre SITA ospravedlňujúci list s textom uvedeným v petite žaloby a b/ mu žalovaný zaplatil 500 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do jeho osobnostných práv. Súd prvého stupňa zároveň rozhodol o trovách konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na § 11 a 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 písm. a/, b/ a § 5 ods. 1 a § 6 zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach. Vyslovil názor, že žalovaný v danom prípade realizoval svoje právo na podanie sťažnosti spôsobom, ktorý je konzistentný s Ústavou Slovenskej republiky, preto neprichádza do úvahy jeho zodpovednosť v zmysle žaloby. Za rozhodujúce považoval, že sťažnosť žalovaného, ktorou poukázal na nakladanie so zverenými finančnými prostriedkami štátu a metódami používanými žalobcom ako predsedom predstavenstva akciovej spoločnosti so 100% majetkovou účasťou štátu, vecne, konkrétne a jasne formuluje opisované nedostatky, v dôsledku čoho v nej ide o právne prípustnú kritiku. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 30. apríla 2009 sp. zn. 8 Co 320/2002 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa s názorom súdu prvého stupňa, že žalovaný realizoval svoje právo podať sťažnosť podľa zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach a podaním tejto sťažnosti nedošlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu žalobcu podal mimoriadne dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, lebo tieto rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Nesúhlasil s názorom súdov, že výkonom petičného práva nemožno zasiahnuť do osobnostných práv, nakoľko aj toto právo má svoje zákonom garantované hranice, ktorých prekročenie môže vzhľadom na svoju intenzitu a obsah spôsobiť adresátovi zásah do jeho osobnostných práv. Poukázal na to, že právo na petície garantované v čl. 27 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky nemôže byť silnejšie ako práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu dobrého mena, ktoré sú garantované v čl. 19 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky. Z uvedených dôvodov žiadal mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť, napadnuté rozsudky zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca sa vo vyjadrení k opravnému prostriedku generálneho prokurátora Slovenskej republiky stotožnil s mimoriadnym dovolaním a navrhol mu vyhovieť.

Žalovaný navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.) v lehote jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnuté rozsudky odvolacieho a prvostupňového súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky v mimoriadnom dovolaní vytýka napadnutým rozhodnutiam, že spočívajú v nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V mimoriadnom dovolaní sa dôvodne namieta, že rozhodnutia súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení vecí.

Petičné právo je zaručené čl. 18 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) čl. 27 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“). Vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu má každý právo sám alebo s inými obracať sa na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami. Petícia predstavuje zvláštny kvalifikovaný prípad slobody prejavu, ktorý je spojený s povinnosťou orgánu verejnej moci na obsah petície reagovať. Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia, ktoré sú v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejnú bezpečnosť, ochranu verejného zdravia a mravnosti (čl. 17 ods. 4 Listiny).

Právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena je zaručené čl. 10 ods. 1 Listiny a čl. 19 ods. 1 Ústavy.

Základné práva a slobody sa v určitom konkrétnom prípade môžu dostať do konfliktu. Každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (viď napr. PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07) a so zreteľom na to, že všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (napr. PL. ÚS 7/96). Aj pri strete petičného práva s právom na ochranu osobnosti a súkromného života, teda základných práv stojacich na rovnakej úrovni, je vecou súdu, aby s prihliadnutím na okolnosti každého prípadu zvážil, či jednému právu nebola bezdôvodne daná prednosť pred druhým právom. Úlohou súdu je, aby na základe konkrétnych okolností toho – ktorého prípadu zvážil, či určitý výrok (vychádzajúci z práva na sťažnosť) dosahuje takej intenzity, že zasahuje do práva na ochranu cti a dobrej povesti a či je primeraný.

Nesprávny je preto názor vyslovený súdmi nižších stupňov, že žalovaný realizoval svoje právo podať sťažnosť podľa zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach, preto z tohto dôvodu nemohlo dôjsť k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu. Realizácia ústavou zaručeného petičného práva nevyklučuje neoprávnenosť zásahu do práva na ochranu osobnosti, rovnako ústavou garantovaného. Inak povedané: petičné právo je ústavne zaručené a uplatnené podľa práva iba za predpokladu, že nezasahuje neoprávnené do iných základných práv; ak je petičné právo zneužitú, ide o neoprávnený zásah do osobnosti druhého.

Vyššie uvedené opodstatňuje záver, že v prejednávanej veci súdy nižšieho stupňa nevyriešili otázku stretu dvoch ústavných práv, v dôsledku čoho ich rozsudky spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky odvolacieho a prvostupňového súdu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

34.

ROZHODNUTIE

Právo Slovenskej kancelárie poisťovateľov proti tomu, kto zodpovedá za škodu, na náhradu toho, čo za neho plnila (§ 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov), je regresným právom, a nie právom na náhradu škody. Toto regresné právo Slovenskej kancelárie poisťovateľov podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (§ 101 Občianskeho zákonníka), ktorá začína plynúť odo dňa nasledujúceho po dni, kedy bolo poškodenému plnené.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2011 sp.zn. 4 Cdo284/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Malacky rozsudkom z 5. novembra 2008 č.k. 4 C 127/2008-99 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni do 15 dní 56 135 Sk s príslušenstvom (bližšie konkretizovaným v rozsudku). Vychádzal zo zistenia, že žalobkyni vznikla škoda v uplatnenej výške, ktorú poskytla z garančného fondu poškodenému subjektu H. Škoda jej vznikla až odpísaním predmetnej čiastky z jej účtu 6. septembra 2004; k tomuto dňu mala vedomosť, kto za škodu zodpovedá. Vzhľadom na to uplatnené právo nie je premlčané, i keď sa dopravná nehoda stala 28. novembra 2002; v ten deň totiž žalobkyni škoda nevznikla. Súd prvého stupňa vychádzal z § 24 ods. 2 písm. b/ a § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení platnom do 31. marca 2007 (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“), v zmysle ktorého žalobkyňa poskytla plnenie poškodenému. Toto plnenie nebolo plnením bez právneho dôvodu, lebo žalovaný prevádzkou svojho motorového vozidla spôsobil spoločnosti H. škodu a v čase jej spôsobenia žalovaný nemal uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (jeho poistenie zaniklo 1. novembra 2002). O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 veta prvá, O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. júla 2009 sp. zn. 15 Co 65/2009 na odvolanie žalovaného rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že je správny názor súdu prvého stupňa, v zmysle ktorého plnenie žalobkyne bolo plnením v zmysle § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. a podľa § 24 ods. 7 tohto zákona má žalobkyňa voči žalovanému právo na náhradu toho, čo za neho plnila poškodenému 6. septembra 2004. Žalovaný však v konaní vzniesol námietku premlčania a odvolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa – dospel k záveru, že žalobkyňa sa o tom, že za škodu zodpovedá žalovaný mohla dozvedieť už na základe rozhodnutia o priestupku z 20. novembra 2003, ktorým bol žalovaný uznaný vinným zo spáchania priestupku a ktorý v ten istý deň nadobudol aj právoplatnosť. Žalobkyňa sa nasledujúcim dňom dozvedela, kto zodpovedá za škodu vzniknutú v súvislosti s dopravnou nehodou 28. novembra 2002; výška tejto škody bola ustálená faktúrou z 30. marca 2004. Ak teda žalobkyňa podala žalobu na súd 8. marca 2006, podala ju v rámci dvojročnej premlčacej doby zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nie však v rámci objektívnej trojročnej premlčacej doby. Na tomto základe uzavrel, že škoda vznikla 28. novembra 2002, právo poškodeného na náhradu škody sa preto premlčalo najneskôr uplynutím objektívnej trojročnej premlčacej doby, teda 29. novembra 2005. Na účinne vznesenú námietku premlčania bolo potrebné prihliadnuť, preto napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalobkyňa. Uviedla, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V konaní uplatnený nárok je nárokom sui generis, teda originálnym nárokom na plnenie, ktorého vznik sa viaže na jeho výplatu z poistného garančného fondu žalobkyne poškodenému. Pre začatie plynutia premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka je rozhodujúci dátum výplaty plnenia z tohto fondu. Žalobkyňa nie je poškodeným subjektom, jej žiadna škoda nevznikla, a preto nemožno hovoriť o subjektívnych a objektívnych premlčacích dobách v súvislosti s právom na náhradu škody. Súd si túto podstatu veci dostatočne neuvedomili a prehliadli, že žalobkyňa sa nedomáha náhrady škody, ale že sa titulom regresu domáha žalobou v zmysle § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. náhrady toho, čo plnila poškodenému z poistného garančného fondu. Z týchto dôvodov žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť. Poukázal na § 24 ods. 7 a § 24a ods. 5 zákona č. 381/2001 Z.z. a zdôraznil, že žalobkyňa poskytla poškodenému náhradné poistné plnenie vo výške, v akej mu vznikla škoda, a keďže zo zákona na ňu prešli práva poškodeného, môže ich voči žalovanému uplatňovať v rozsahu, v akom na ňu prešli a v akom sama plnila. V žiadnom prípade nejde o nárok poisťovateľa sui generis.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatorne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; procesné vady konania tejto povahy nevyšli ale v dovolacom konaní najavo.

V dovolaní sa namieta, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je teda omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa posudzoval právny vzťah, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok, ako právny vzťah zodpovednosti za škodu. Odvolací súd nepristúpil k riešeniu otázky, o aký právny vzťah ide medzi žalobkyňou a žalovaným, i keď táto otázka bola rozhodujúca pre posúdenie plynutia premlčacej doby; otázkou premlčania sa zaoberal bez toho, aby vzťah účastníkov s prihliadnutím na uplatnený nárok právne posúdil.

Podmienky občianskoprávnej zodpovednosti za škodu (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka) a podmienky, za ktorých vzniká poisťovní právo proti poistenému na náhradu toho, čo zaplatila poškodenému z titulu zákonného poistenia, treba dôsledne rozlišovať. V danej veci nejde o nárok na náhradu škody vzniknutej poškodenému proti tomu, kto škodu spôsobil, ani o zákonnú cessiu tohto nároku poškodeného, ale o zvláštny postihový nárok.

Podľa § 440 Občianskeho zákonníka, kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti nemu postih. Toto ustanovenie upravuje nárok osobitnej povahy, ktorý nie je nárokom na náhradu škody, a nie je ani nárokom vyplývajúcim z bezdôvodného obohatenia, lebo ten, kto plnenie poskytol, bol naň zo zákona povinný, hoci škoda bola spôsobená zavinením iného. Podmienkou vzniku tohto nároku je skutočnosť, že nárok poškodeného zanikol v dôsledku plnenia osoby, ktorá tento nárok uplatňuje.

Právo žalobkyne na tzv. postih (regres), nie je teda nárokom na náhradu škody ako nesprávne uviedol odvolací súd, ale má povahu osobitného nároku.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Pre premlčacia dobu podľa tohto ustanovenia platí, že začína plynúť odo dňa, kedy právo mohlo byť – objektívne posudzované – vykonané (uplatnené) po prvý raz, teda odo dňa, kedy právo bolo možné uplatniť na súde podaním žaloby. Pritom nie je rozhodujúce, z akého dôvodu – či už subjektívneho alebo objektívneho – tak veriteľ neurobil. To, že sa veriteľ

---

o vzniku svojho práva nedožvedel, nemá pre začiatok plynutia tejto premlčacej doby vplyv. V prejednávanej veci je preto rozhodujúce, kedy žalobkyňa mohla vykonať po prvý raz svoje postihové právo, ktoré sa odvíja od toho, že plnila poškodenému z garančného fondu.

Podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. v znení účinnom do 31. marca 2007, kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti. Podľa odseku 3 má poškodený právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa odseku 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona. Podľa odseku 5 vety prvej tohto ustanovenia poskytuje kancelária poškodenému poistné plnenie podľa odseku 2 za rovnakých podmienok, za akých poskytuje poistné plnenie poisťovateľ podľa tohto zákona. Podľa odseku 7 vety prvej tohto ustanovenia má kancelária právo proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa odseku 2 písm. a/ a b/, na náhradu toho, čo za neho plnila.

Keďže právo žalobkyne na tzv. postih (regres) nie je nárokom na náhradu škody, nemožno jeho vznik odvodzovať od škodovej udalosti, ale od momentu, kedy bolo skutočne poskytnuté plnenie z garančného fondu. Právo žalobkyne voči žalovanému na náhradu sumy, ktorú zaplatila poškodenému v súlade s § 24 ods. 2 písm. b/ a § 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z., sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka a jej plynutie začína nasledujúci deň po dni, kedy bolo plnené poškodenému (v prejednávanej veci bolo plnenie poskytnuté 6. septembra 2004).

Vzhľadom na to, že posúdenie začiatku plynutia premlčania doby tzv. postihového práva žalobkyne podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. nie je v rozhodnutí odvolacieho súdu správne, je dovolanie z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

35. R O Z H O D N U T I E

Uznanie invalidity je jedným, nie však jediným dôvodom hodným osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2011 sp. zn. 5 Cdo 212/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Košice II rozsudkom zo 17. februára 2009 č.k. 20 C 79/2007-107 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 863 700 Sk (28 699,58 €) so 6 % úrokom z omeškania od 3. augusta 2007 až do zaplatenia. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca bol zamestnancom V. a U., s.r.o. a že u neho bola zistená choroba z povolania. Odbornými posudkami z oblasti pracovného lekárstva a toxikológie z rokov 2005 a 2006 bolo sťaženie jeho spoločenského uplatnenia ohodnotené 5000 bodmi, na základe čoho mu bola vyplatená náhrada vo výške 1 727 400 Sk. Keď žalobca požiadal v roku 2007 o zvýšenie priznanej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z.z.“), žalovaná mu priznala zvýšenie tejto náhrady iba vo výške 20 % (t.j. 345 480 Sk). Súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na právnom názore, že podmienkou pre priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je uznanie invalidity; keďže ale žalobca nie je invalidný, nevznikol mu nárok na toto zvýšenie a jeho žalobu bolo potrebné zamietnuť. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 25. mája 2010 sp. zn. 6 Co 125/2009 potvrdil napadnutý rozsudok, účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a samostatným výrokom pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie. Uviedol, že súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia prichádza do úvahy iba ak je dotknutá osoba uznaná za invalidnú. Dodal, že z logického a gramatického výkladu § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. vyplýva, že prípadom hodným osobitného zreteľa je iba „uznanie invalidity“ v zmysle § 70 až § 73 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“), o čom svedčí aj odkaz na tieto ustanovenia zákona o sociálnom poistení. Pokiaľ by úmyslom zákonodarcu bolo upraviť možnosť zvýšenia predmetnej náhrady aj z iných dôvodov, bol by to primerane vyjadril [napríklad tak, že by v § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. uviedol, že „v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je najmä (napríklad) uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %“]. Zákonodarca ale takto nepostupoval. Odvolací súd poukázal aj na dôvodovú správu k tomuto ustanoveniu, v zmysle ktorej „súd v prípade uznania invalidity môže výšku náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť, najviac však o 50 %“. I keď dôvodová správa nie je prameňom práva, dá sa z nej vyvodiť úmysel zákonodarcu sledovaný týmto ustanovením. Odvolací súd pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie vzhľadom na to, že za zásadného právneho významu považoval otázku, či uznanie invalidity podľa § 70 až § 73 zákona č. 461/2003 Z.z. je podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. jedným z prípadov hodných osobitného zreteľa alebo jediným prípadom hodným osobitného zreteľa, pri splnení ktorého môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %. Odvolací súd sám zodpovedal túto otázku tak, že úvaha súdu o primeranosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je podmienená predpokladom, že poškodený je uznaný invalidným.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, v ktorom uviedol, že rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Namietal, že „uznanie invalidity“

---

nemôže byť jediným ukazovateľom, ktorý by poškodeného vylučoval z možnosti domáhať sa vyššieho odškodnenia. Rozhodujúcim je obsahové hľadisko skutočne vyjadrujúce rozsah poškodenia zdravia a jeho následky na zdraví poškodeného. Z týchto dôvodov žiadal zrušiť rozsudky odvolacieho i prvostupňového súdu a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná sa vo vyjadrení k dovolaniu stotožnila s právnym názorom odvolacieho súdu a žiadala dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, v ktorom odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Dovolanim možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je v danej veci prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p.

Vzhľadom na odvolacím súdom vymedzený rámec tzv. dovolacej otázky (otázky, so zreteľom na zásadný právny význam ktorej odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania), bol dovolateľ oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve v otázke, so zreteľom na ktorú odvolací súd pripustil dovolanie. V danom prípade je ňou otázka, či uznanie invalidity podľa § 70 až § 73 zákona č. 461/2003 Z.z. je v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. jedným alebo jediným z prípadov hodných osobitného zreteľa, pri splnení ktorého môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku. V zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach (pozri napríklad I. ÚS 361/2010 a I. ÚS 255/2010) uviedol, že základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky aj právu podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zodpovedá uplatňovanie zásady prednosti ústavne konformného výkladu. Z tejto zásady vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavne garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavne garantovaných základných práv a slobôd (II. ÚS 148/06, IV. ÚS 96/07).

Naznačenému interpretačnému prístupu, ktorý treba zvoliť aj v prípade § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z., nezodpovedá záver súdov, v zmysle ktorého výlučne iba priznanie invalidity (resp. invalidného dôchodku) je dôvodom hodným osobitného zreteľa zakladajúcim poškodenému nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Takýto záver z uvedeného ustanovenia nemožno vyvodiť ani pri gramatickom a logickom výklade. V texte ustanovenia sa totiž uvádzajú „prípady“ (pozn. v pluráli) hodné osobitného zreteľa, akým je „uznanie invalidity“ (pozn.: v singulári)“; nestanovuje sa v ňom ale ako podmienka zvýšenia náhrady „rozhodnutie“ o invalidite (resp. o invalidnom dôchodku).

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu musí súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania zistiť zdravotný stav poškodeného a, i keď poškodený nebol uznaný invalidným (resp. nebol mu priznaný invalidný dôchodok), musí vyhodnotiť rozsah jeho zdravotného poškodenia z aspektov významných pre posúdenie jeho nároku na zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia. V zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. je uznanie invalidity iba jedným, nie však jediným dôvodom hodným osobitného zreteľa, pri splnení ktorého môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %. Opačný výklad by bol zužujúci a nezodpovedajúci zmyslu zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dospel k záveru, že žalobca dovolaním opodstatnene napadol rozsudok odvolacieho súdu založený na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); vzhľadom na to rozsudky odvolacieho a prvostupňového súdu zrušil (§ 243b ods. 2 a 3 O.s.p.) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

36. ROZHODNUTIE

Zmluvu o pripojení (§ 43 zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách, resp. § 43 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických telekomunikáciách), ktorou sa podnik zaviazal fyzickej osobe, ktorá nie je podnikateľom, poskytovať alebo sprístupniť verejnú telekomunikačnú službu, treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka. Ustanovenia všeobecných podmienok prijatých podnikom, ktoré sa na základe prejavov vôle oboch zmluvných strán stali súčasťou tejto spotrebiteľskej zmluvy a v neprospech spotrebiteľa sa odchyľili od právnej úpravy danej Občianskym zákonníkom, sú neprijateľné podmienky danej spotrebiteľskej zmluvy.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. januára 2011 sp. zn. 5 MCdo 20/2009)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Trenčín (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 2. apríla 2009 č.k. 27 C 50/2008-58 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi do 3 dní sumu 452,10 € s príslušenstvom (ktoré konkretizoval vo výroku rozsudku) a nahradiť mu trovy konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že výsledky vykonaného dokazovania preukázali nezaplatenie faktúr za poskytnuté verejné telekomunikačné služby, ktoré poskytuje žalobca žalovanému na základe zmluvy o pripojení uzavretej podľa zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách (ďalej len „zákon č. 195/2000 Z.z.“). Touto zmluvou sa užívateľ zaviazal platiť včas za cenu služieb podľa zvoleného programu služieb. Žalovaný doposiaľ neuhradil žalobcovi za poskytnuté služby sumu 120,16 €, pričom pre tento prípad bolo dohodnuté, že žalovaný zaplatí žalobcovi aj zmluvnú pokutu vo výške 331,94 €. Súd vzhľadom na to priznal žalobcovi sumu vyjadrujúcu nielen cenu poskytnutých služieb, ale tiež zodpovedajúcu zmluvnej pokute. Žalovaným vznesenú námietku premlčania vyhodnotil súd prvého stupňa ako účelovú a právne irelevantnú. Vzťah medzi žalobcom a žalovaným je obchodnoprávny, lebo sa zmluvne dohodli, že sa bude riadiť ustanoveniami Obchodného zákonníka; premlčacia doba je vzhľadom na to štvorročná. Keďže žalovaný je od 27. februára 2004 v omeškaní so zaplatením svojho peňažného záväzku, žalobcovi vzniklo popri práve na zaplatenie istiny tiež právo na zaplatenie úroku z omeškania v dohodnutej výške. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie, v ktorom navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Generálny prokurátor nesúhlasil s právnym názorom, že žalobou uplatnené právo nie je premlčané. Vzťah medzi žalobcom a žalovaným bolo potrebné posúdiť ako vzťah občianskoprávny a aplikovať naň ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, lebo zmluva o pripojení vymedzená v § 43 zákone č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „zákon č. 610/2003 Z.z.“) a pred jeho účinnosťou v zákone č. 195/2000 Z.z. je svojím charakterom občianskoprávnou zmluvou. Vzťah medzi Občianskym zákonníkom a označenými zákonmi je vzťahom všeobecného predpisu (lex generalis) a osobitného predpisu (lex specialis). Keďže v týchto osobitných predpisoch nie je upravené premlčanie, treba na plynutie premlčacej doby aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. V danom prípade zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným 3. februára 2003, ktorej súčasťou sú všeobecné podmienky poskytovania verejnej mobilnej siete, spĺňala znaky typovej zmluvy podľa zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení platnom a účinnom v čase uzavretia zmluvy účastníkmi (ďalej len „zákon č. 634/1992 Zb.“). Išlo o spotrebiteľskú zmluvu, ktorá nesmie obsahovať neprímeranú podmienku a spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Z novely Občianskeho zákonníka, ktorá nadobudla účinnosť 1. apríla 2004, vyplýva, že ak účastníci spotrebiteľských zmlúv nedali spotrebiteľské zmluvy do 3 mesiacov od nadobudnutia účinnosti novej úpravy do súladu so zákonom, považujú sa za absolútne neplatné (ex tunc). Žalobca bol preto povinný uzavrieť spotrebiteľskú zmluvu v určenej lehote zosúladiť so zákonom tak, aby neobsahovala neprijateľnú podmienku. S uplatnením Obchodného zákonníka je spojená nielen dlhšia (štvorročná) premlčacia doba než podľa Občianskeho zákonníka (trojročná), ale tiež možnosť dojednania vyššieho úroku z omeškania a iná zodpovednosť pri náhrade škody. Preto ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy upravujúce voľbu Obchodného zákonníka majú v danom prípade charakter neprijateľnej podmienky nielen v zmysle § 23a ods. 1 a 2 zákona č. 634/1992 Zb., ale aj podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ vzťah medzi žalobcom a žalovaným nebol v danom prípade posúdený ako vzťah založený spotrebiteľskou zmluvou, spočíva napadnuté rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu zastával názor, že v predmetnej veci bola dohoda o voľbe Obchodného zákonníka v plnom v súlade s právnou úpravou. Nesprávny je názor, že išlo o neprijateľnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Voľba Obchodného zákonníka na základe dohody nie je právnym poriadkom nijako obmedzená.

Žalovaný sa v celom rozsahu stotožnil s mimoriadnym dovolaním.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas generálnym prokurátorom (§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd sa obligatórne zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.); žiadna z týchto väd nebola generálnym prokurátorom namietaná a v konaní o mimoriadnom dovolaní ani nevyšla najavo.

Generálny prokurátor napadnutému rozhodnutiu vytýka, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V danom prípade bolo pre správne právne posúdenie veci potrebné právne kvalifikovať vzťah účastníkov konania, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok. Okresný súd na základe výsledkov dokazovania dospel k názoru, že ide o obchodnoprávny vzťah, preto vec posudzoval podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Tento názor však nie je správny.

Z ustanovenia § 23a zákona č. 634/1992 Zb. vyplýva, že typovou zmluvou je zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch, ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Z odseku 2 uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že typová zmluva nesmie obsahovať špecifikované neprimerané podmienky, ako aj podmienky, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi. Najvyšší súd považuje za správny názor generálneho prokurátora, že zmluva o pripojení vymedzená v § 43 zákona č. 195/2000 Z.z. a od 31. decembra 2003 v § 43 zákona č. 610/2003 Z.z. je svojím charakterom občianskoprávnou zmluvou, i keď v Občianskom zákonníku nie je výslovne upravená ako spotrebiteľská zmluva.

Vzťah medzi Občianskym zákonníkom a zákonmi č. 195/2000 Z.z. a č. 610/2003 Z.z. je vzťahom všeobecného predpisu (*lex generalis*) a osobitného predpisu (*lex specialis*). Keďže v týchto osobitných predpisoch nie je upravené premlčanie, treba na plynutie premlčacej doby aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 100 a nasledujúce).

Podľa § 53 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Z § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

V danom prípade účastníkmi konania uzavretá zmluva spĺňala všetky znaky typovej zmluvy v zmysle predpisov o ochrane spotrebiteľa. Jej obsahom nesmela byť neprimeraná podmienka, za ktorú treba považovať aj zmluvné ustanovenie spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Z tohto pohľadu za neprijateľnú podmienku bolo potrebné považovať ustanovenie

všeobecných podmienok poskytovania verejnej mobilnej siete, v zmysle ktorého sa na premlčanie uplatní Obchodný zákonník. Toto zmluvné ustanovenie, ktoré spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť, spôsobuje totiž v danom prípade jeho nepriaznivejšie postavenie – Občiansky zákonník upravuje kratšiu (trojročnú) premlčaciu dobu, s uplatnením Obchodného zákonníka je ale spojená dlhšia (štvorročná) premlčacia doba.

Najvyšší súd na tomto základe dospel k záveru, že generálny prokurátor opodstatnene namieta, že mimoriadny dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci; vzhľadom na to uvedené rozhodnutie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

37. ROZHODNUTIE

Z hľadiska uplatnenia práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov má rozhodnutie prokurátora alebo policajta o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku* inému orgánu, ktorý prejednáva priestupky alebo iné správne delikty alebo ktorý vykonáva disciplinárne konanie, rovnaké dôsledky, ako zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia pre nezákonnosť príslušným orgánom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2012 sp.zn. 4 Cdo 54/2011)

Z odôvodnenia:

Žalobkyňa sa v konaní žalobou podanou 14. apríla 2008 domáhala, aby žalovaná bola súdom zaviazaná zaplatiť jej sumu 2 139,77 € s príslušenstvom, predstavujúcu náhradu škody, ktorá jej bola spôsobená uznesením o vznesení obvinenia pre trestný čin týrania blízkej osoby. V žalobe uviedla, že bola obvinená zo spáchania trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby, po ukončení vyšetrovania vydal ale okresný prokurátor uznesenie, ktorým postúpil vec na prejednanie ako priestupok, pretože výsledky vyšetrovania preukázali, že nejde o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť prejednaný ako priestupok. Žalobou uplatnená suma predstavuje trovy obhajoby, ktoré jej vznikli v trestnom konaní. Po podaní žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody jej totiž žalovaná oznámila, že jej nárok neuznáva.

Okresný súd Poprad rozsudkom z 15. januára 2010 sp. zn. 10 C 66/2008 uvedenú žalobu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal zo skutkového zistenia, že vyšetrovateľ vznesol voči žalobkyni obvinenie pre trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby podľa ustanovenia § 215 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. c/ Trestného zákona** z dôvodu, že od roku 2002 do roku 2005 spôsobovala fyzické a psychické utrpenie svojmu manželovi a svojim deťom. Uznesením príslušnej okresnej prokuratúry bola vec podozrenia z tohto trestného činu postúpená Obvodnému úradu – odboru všeobecnej vnútornej správy v Poprade, lebo výsledky vyšetrovania preukázali, že nejde o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť prejednaný ako priestupok. Priestupkový orgán 2. októbra 2007 predmetnú vec odložil. Žalobkyňa požiadala 5. októbra 2007 o predbežné prerokovanie svojho nároku na náhradu škody, žalovaná ho ale neuznala. Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa žalobkyňa nemá právo na náhradu škody, lebo uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené ani zmenené. Postúpenie veci na priestupkové konanie (§ 214 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestného poriadku) nemá tie isté právne účinky ako zrušenie alebo zmena uznesenia vyšetrovateľa. Keďže rozhodnutie vyšetrovateľa o vznesení obvinenie voči žalobkyni nebolo zrušené ani zmenené, nie je nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“).

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 24. novembra 2010 sp. zn. 15 Co 59/2010 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 2 139,77 € s príslušenstvom (ktoré konkretizoval vo výroku svojho rozsudku) a vo zvyšku žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Pri posudzovaní zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia treba vychádzať z toho, že právoplatnosťou rozhodnutia o postúpení veci inému orgánu trestné konanie končí, čo znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia; zrušenie takéhoto rozhodnutia sa z tohto dôvodu stáva bezpredmetným. Pokiaľ sa podozrenie zo spáchania trestného činu nepotvrdilo, je potrebné považovať uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia za rozhodnutie nezákonné. Zamietajúcu časť výroku týkajúcu sa úroku z omeškania odôvodnil ustanovením § 16 zákona č. 514/2003 Z.z. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 3 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Uviedla, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Žalobkyňa v konaní

argumentovala iba tým, že nemala byť trestne stíhaná. V konaní ale nebolo preukázané, že by vyšetrovateľ zneužil svoju právomoc. Žalobkyňa nesprávne vykladá ustanovenie § 18 zákona č. 514/2003 Z.z. Uznesenie o zastavení trestného stíhania nemôže byť bez ďalšieho považované za nezákonné rozhodnutie a uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené pre nezákonnosť. Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Žalobkyňa v dovolacom konaní navrhla dovolanie zamietnuť ako neopodstatnené. Uviedla, že judikatúra súdov dospela k názoru, v zmysle ktorého ak voči niekomu bolo vznesené obvinenie, nie je na ňom, aby niesol materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia, keď sa neskôr ukázalo obvinenie nesprávnym a trestné konanie sa skončilo tak, že na neho treba pozeráť ako na nevinného. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu. Zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je, aby každá majetková ujma, spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi, bola odčinená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu účastníčkou konania v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; existencia väd tejto povahy nebola v dovolacom konaní potvrdená.

Dovolateľka namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávnym právnom posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, ku ktorému môže dôjsť buď použitím iného právneho predpisu, než ktorý mal byť správne použitý, alebo nesprávnym výkladom správne aplikovaného právneho predpisu. Uvedený dovolací dôvod v tejto veci nie je daný.

Podľa § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené, alebo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

Ustanovenie § 3 zákona č. 514/2003 Z.z. určuje rozsah zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci tak, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú a/ nezákonným rozhodnutím, b/ nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c/ rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe alebo d/ nesprávnym úradným postupom.

Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena nezákonného právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho z doslovného znenia, ale je nevyhnutné uplatniť aj výklad systematický a teleologický. Z hľadiska systematického výkladu, objasňujúceho obsah právnej normy vo vzájomných súvislostiach s inými právnymi normami, možno dospieť k záveru, že pokiaľ ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. je zaradené do štvrtej časti označenej ako spoločné ustanovenia, prichádza do úvahy jeho praktické uplatnenie (a teda zahrnutie trov konania, ktoré vznikli i v konaní, v ktorom bola vec postúpená inému orgánu, do náhrady škody) aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktorej podmienky upravuje § 6 tohto zákona. Z hľadiska výkladu teleologického, vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, nemožno lipnúť na formálnom zrušení

---

rozhodnutia (označovaného poškodeným za nezákonné), ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, postúpenie veci inému orgánu, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o postúpení veci inému orgánu totiž trestné konanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia; zrušenie takéhoto rozhodnutia sa zároveň z tohto dôvodu stáva bezpredmetným (nadbytočným). Postúpenie veci inému orgánu z dôvodu, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia.

Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým nárokom zo zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Súdna judikatúra dovodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma, spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe, bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že osoba trestne stíhaná čin nespáchala a že trestné stíhanie proti nej nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj napríklad R 70/1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti začatia (vedenia) trestného stíhania, je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery, prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb., sú aj po zmene právnej úpravy stále použiteľné (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 64/2008, 4 Cdo 183/2009 a 4 M Cdo 15/2009).

V preskúmvanej veci odvolací súd správne aplikoval na daný prípad zákon č. 514/2003 Z.z. a správne posudzoval zodpovednosť štátu ako zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Správne interpretoval aj ustanovenie § 6 ods. 1 tohto zákona v otázke, či postúpenie veci inému orgánu z dôvodu, že k trestnému činu nedošlo, má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť.

Keďže rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. správny a nebolo zistené, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 a § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd nedôvodné dovolanie žalovanej zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

---

* zákon č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok

** zákon č. 140/1961 Zb, Trestný zákon

38. ROZHODNUTIE

Ak v rozhodnom období prešla do vlastníctva štátu alebo obce spôsobom uvedeným v § 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam nehnuteľnosť evidovaná v pozemkovej knihe ako vlastníctvo právneho subjektu Rímskokatolíckej cirkvi sídliaceho mimo územia Slovenska, má sa za to, že išlo o prechod vlastníctva tejto nehnuteľnosti z vlastníctva právneho subjektu Rímskokatolíckej cirkvi sídliaceho v Slovenskej republike.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. februára 2012 sp. zn. 3 Cdo 200/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Komárno rozsudkom zo 4. februára 2009 č.k. 8 C 66/2007-439 uložil žalovanému povinnosť vydať a navrátiť žalobkyni do 30 dní vlastníctvo lesných pozemkov v katastrálnom území X., ktoré sú v katastri nehnuteľnosti vedené na liste vlastníctva č. X ako parcely č. X (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“). Zároveň rozhodol o trovách konania. Žalobkyňa, štátom registrovanú cirkev v zmysle zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/1991 Zb.“) považoval za oprávnenú osobu v zmysle § 2 zákona č. 165/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľnostiam cirkvám (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z.z.“). Vychádzal z toho, že ako vlastník sporných nehnuteľností bolo v pozemkovej knihe zapísané Ostrihomské arcibiskupstvo a podľa prídelovej listiny Okresného národného výboru v Hurbanove z 15. marca 1955 bolo k nim vložené vlastnícke právo titulom prídelu pre Československý štát – Štátny majetok, n. p. v B. Išlo o cirkevný majetok, ktorý podliehal osobitnej úprave. Československá republika a Svätá stolica uzavreli 17. decembra 1927 zmluvu Modus vivendi, ktorá nadobudla platnosť 2. februára 1929. Cirkevnými konštitúciami Praescriptonium sacrificantí a Qui divino bola zriadená samostatná Slovenská provincia. Svätá stolica v súlade s Modus vivendi rozhodla, že nehnuteľný a hnutel'ný majetok na území Československej republiky, ktorý patril pôvodne Ostrihomskej arcidiecéze, pripadá Trnavskej apoštolskej administratúre so sídlom v Trnave; vláda Československej republiky toto rozhodnutie uznala. Svätá stolica územne zladila hranice diecéz so štátnymi hranicami a neponechala diecézam mimo územia Československej republiky žiadnu časť nehnuteľného alebo hnutel'ného majetku nachádzajúceho sa území Československa. Na základe toho treba Rímskokatolícku cirkev so sídlom na Slovensku považovať za vlastníčku všetkých nehnuteľností na území Slovenska, ktoré boli pôvodne zapísané v pozemkových knihách na zahraničné právne subjekty, teda aj na Ostrihomskú arcidiecézu. Po uvalení dočasnej správy na sporné nehnuteľnosti nemohla Rímskokatolícka cirkev so sídlom na Slovensku vykonávať vlastnícke práva k nim; následne jej štát odňal sporné nehnuteľnosti niektorým zo spôsobov uvedených v § 3 zákona č. 161/2005 Z.z. Keďže žalobkyňa svoje právo vyplývajúce z tohto zákona uplatnila výzvou zo 7. apríla 2006 v zákonom stanovenej lehote (§ 5 zákona č. 161/2005 Z.z.), predmet vydania nebol sporný a k odňatiu vlastníctva došlo spôsobom uvedeným v § 3 zákona č. 161/2005 Z.z., súd prvého stupňa žalobe vyhovel. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 150 O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie oboch účastníkov rozsudkom z 29. apríla 2010 sp. zn. 8 Co 145/2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil a v časti náhrady trov konania zrušil; vec v rozsahu zrušenia vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. S poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. sa pri tom v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia vo veci samej. Zároveň samostatným výrokom vyslovil, že proti jeho rozsudku je prípustné dovolanie (§ 238 ods. 3 O.s.p.) s tým, že za otázku zásadného právneho významu považoval otázku právneho nástupníctva po Ostrihomskom arcibiskupstve. Výrok o náhrade trov konania zrušil z dôvodu jeho nedostatočnej preskúmateľnosti (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný a žiadal, aby dovolací súd rozsudky odvolacieho ako i prvostupňového súdu zrušil v dovolaním napadnutej časti a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Nesúhlasil s právnym názorom súdov, na ktorom spočívajú ich rozhodnutia a uviedol, že Svätá stolica mohla a môže nakladať s majetkom jednotlivých samostatných cirkevných právnických osôb len za podmienok stanovených kanonickým právom. Žalobkyňa ale nepredložila dôkazy o tom, že akákoľvek cirkevná vrchnosť alebo samotný pôvodný pozemkovoknižný vlastník by na ňu previedli majetok Ostrihomského arcibiskupstva. Poukázal na to, že zmluva Modus vivendi nemala

a ani nemá charakter medzinárodnej zmluvy, bola iba výsledkom diplomatických nôt medzi vládou Československej republiky a Svätou stolicou a tiež snahy Svätej stolice o vytvorenie samostatnej cirkevnej provincie. Z jej obsahu ale nevyplýva riešenie otázky prechodu vlastníctva v majetkových veciach na niektorú cirkevnú právnickú osobu. Žalobkyňa nemá k dispozícii žiadny dokument, ktorý by dokazoval, že v rozhodnom období bola ich vlastníčkou. V súvislosti s členením diecéznych hraníc nebol totiž vydaný žiadny dokument o zmene vlastníctva, tvrdenej žalobkyňou. Iba Ostrihonské arcibiskupstvo, ktoré doteraz právne nezaniklo, mohlo preto o svojom majetku rozhodnúť v prospech iného subjektu. Dokumenty, z ktorých vychádzali súdy, sa týkali iba usporiadanie hraníc jednotlivých diecéz, úprava v nich obsiahnutá neznamenala ale automaticky zmenu vlastníckych vzťahov k majetku, ktorý sa nachádzal na území zmenených diecéz.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie zamietnuť vzhľadom na vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal rozsudok v napadnutej časti bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd sa obligatórne zaoberá len procesnými vadami vymenovanými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; existencia väd tejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Prípustnosť dovolania žalovaného vyplýva v danej veci z § 238 ods. 3 O.s.p. V tomto ustanovení je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom jeho rozsudku prípustnosť dovolania vtedy, keď je jeho rozhodnutie zásadného právneho významu. V prípade dovolania pripusteného v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolateľ oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), a to práve len v konkrétne vymedzenej otázke. V dovolacom konaní môžu byť v takom prípade predmetom súdneho posudzovania iba právne otázky, so zreteľom na ktoré bolo pripustené dovolanie.

Žalovaný v dovolaní namietol, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, odôvodneného nesprávnym právny posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval. Dovolací súd posúdenie právnej otázky, so zreteľom na ktorú bolo pripustené dovolanie, považuje za správne.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 161/2005 Z.z. právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam podľa odseku 1 môže uplatniť oprávnená osoba, ktorou je registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky vrátane ich útvarov, ktoré majú právnu subjektivitu, ktorých nehnuteľná vec prešla do vlastníctva štátu, obce v období od 8. mája 1945, židovským náboženským obciam od 2. novembra 1938 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 3. Toto ustanovenie v otázke právnej subjektivity jednotlivých cirkví a náboženských spoločností odkazuje na zákon č. 308/1991 Zb. priznávajúci právnu subjektivitu všetkým cirkvám a náboženským spoločnostiam registrovaných štátom.

Vzťahy medzi Československou republikou a Svätou stolicou boli upravené medzinárodnou zmluvou *Modus vivendi* zo 17. decembra 1927, ktorá nadobudla platnosť 2. februára 1928. Touto zmluvou bol stanovený spôsob a zásady nového ohraničenia diecéz na území Československej republiky. Podľa čl. I tejto zmluvy Československá republika uznala, že len Svätá stolica má právo ohraničiť svoje diecézy a súčasne sa Svätá stolica zaviazala, že žiadna časť Československej republiky nebude podriadená ordinárovi so sídlom za hranicami Československej republiky a že žiadna československá diecéza nebude presahovať štátne hranice.

V súlade so zmluvou *Modus vivendi* Svätá stolica Apoštolskou konštitúciou „*Ad ecclesiastici regiminis incrementum*“ z 2. septembra 1937 určila obvody diecéz na území Československej republiky tak, aby sa kryli so štátnymi hranicami. Touto konštitúciou bolo rozhodnuté aj o rozčlenení Ostrihonskej arcidiecézy tak, že územie Ostrihonskej arcidiecézy ležiace na území Československej republiky sa od nej odčlenilo a odčlenená časť

---

prešla na samostatnú cirkevnú jednotku – Trnavskú apoštolskú administratúru. Svätá stolica tým územne zladila hranice diecéz so štátnymi hranicami a rozhodla, že hnuiteľný a nehnuteľný majetok na území Československej republiky patriaci pôvodne Ostrihomskej arcidiecéze pripadá Trnavskej apoštolskej administratúre so sídlom v Trnave. Aj ďalšie Apoštolské konštitúcie „Praescriptionum sacrosancti“ a „Qui divino“ potvrdili krytie hraníc slovenských diecéz s československými štátnymi hranicami. Tieto konštitúcie sú v plnom súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Rímskokatolícka cirkev mala na území dnešnej Slovenskej republiky status štátom uznanej cirkvi aj v tzv. rozhodnom období vymedzenom v zákone č. 161/2005 Z.z. a bola vlastníčkou aj tých nehnuteľností, ktoré boli v čase odňatia štátom vedené v pozemkových knihách ako vlastníctvo Ostrihomskej arcidiecézy alebo iného zahraničného právneho subjektu Rímskokatolíckej cirkvi sídliaceho na území dnešnej Slovenskej republiky. V čase odňatia sporných nehnuteľností štátom už Ostrihomská arcidiecéza nemala k nim žiadne práva ani de facto ani de iure, lebo Svätá stolica jej práva k sporným nehnuteľnostiam odňala 29. mája 1922. Územie so spornými nehnuteľnosťami bolo aj právne odčlenené od Ostrihomskej arcidiecézy a 2. septembra 1937 pripojené k Trnavskej apoštolskej administratúre.

V období, ktoré je rozhodujúce pre posúdenie danej veci, boli vzhľadom na uplatnenie uvedeného územného princípu subjekty Rímskokatolíckej cirkvi sídliace na území dnešnej Slovenskej republiky vlastníckymi nehnuteľnosťami, ktoré boli pôvodne zapísané v pozemkových knihách ako vlastníctvo cirkevných subjektov sídliacich mimo tohto územia (vrátane Ostrihomskej arcidiecézy). K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v iných rozhodnutiach (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 119/2002 a 2 Cdo 208/2009). Spôsob, akým bola vo veci sp. zn. 2 Cdo 208/2009 Najvyšším súdom Slovenskej republiky riešená otázka prechodu vlastníctva, bol spochybnený v ústavnej sťažnosti, o ktorej rozhodoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý podanú sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (viď IV. ÚS 216/2011). Obdobne rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti podanej vo veci Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Co 232/2007 (viď III. ÚS 142/2009).

Z uvedeného vyplýva, že v rámci, ktorý bol vymedzený nastolením otázky zásadného právneho významu, sa žalovanému v dovolacom konaní nepodarilo spochybníť správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Dovolací súd vzhľadom na to dospel k záveru, že v dovolaní je neopodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Keďže dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nie je daný a neboli zistené ani ďalšie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

39. R O Z H O D N U T I E

Exekučný súd rozhoduje o žiadosti súdneho exekútora o schválenie udelenia príklepu na dražbe (§ 148 Exekučného poriadku) až po rozhodnutí a námietkach proti udeleniu príklepu (§ 147 Exekučného poriadku).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2011 sp. zn. 3 MCdo 3/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Svidník uznesením z 25. septembra 2009 č.k. 3 Er 415/2008-20 schválil príklep udelený súdnym exekútorom na dražbe nehnuteľností vo vlastníctve povinného, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území S. a v katastri nehnuteľností sú zapísané na liste vlastníctva č. X ako parcela č. X a a stavba súpisné č. X (ďalej len „nehnuteľnosti“); príklep udelil vydražiteľovi J. P. za najvyššie podanie 27 200 €. V odôvodnení svojho uznesenia tento exekučný súd uviedol, že v danom prípade boli splnené podmienky v zmysle § 146 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“), a preto predmetný príklep schválil.

Na základe podnetu povinného napadol uvedené uznesenie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadnym dovolaním, v ktorom žiadal toto uznesenie súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. Existenciu vady tejto povahy vyvodzoval zo skutočnosti, že povinný v priebehu dražby vzniesol podľa § 147 ods. 1 Exekučného poriadku námietky proti udeleniu príklepu súdnym exekútorom, ktorými spochybňoval cenu dražených nehnuteľností určenú znaleckým posudkom, súd však schválil udelenie príklepu bez toho, aby o námietkach povinného rozhodol pred schválením samotného príklepu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.) na podnet povinného (§ 243e ods. 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V konaní o mimoriadnom dovolaní je najvyšší súd viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania a v ňom uplatneným dôvodom (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.); obligatórne sa zaoberá vadami konania uvedenými v § 237 O.s.p. a inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. neboli v mimoriadnom dovolaní namietané a v konaní pred najvyšším súdom ani nevyšli najavo (§ 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p.).

Generálny prokurátor namieta existenciu tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide v prípade procesnej nesprávnosti, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia; jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Aj podľa právneho názoru najvyššieho súdu došlo v preskúmvanej veci k namietanej procesnej vade tým, že exekučný súd pri rozhodovaní o schválení udelenia príklepu postupoval v rozpore s § 147 ods. 3 a § 148 Exekučného poriadku a nerozhodol najskôr o námietkach vznesených pri dražbe.

Zo spisu vyplýva, že 18. augusta 2009 sa konala dražba nehnuteľností, ktorej sa zúčastnili dvaja vydražiteľia. Najvyššie podanie (27 200 €) urobil vydražiteľ J. P. Obsah zápisnice o udelení príklepu na dražbe nehnuteľností potvrdzuje, že povinný využil svoje oprávnenie vyplývajúce z § 147 ods. 1 Exekučného poriadku a vzniesol námietky proti udeleniu príklepu, ktoré odôvodnil tým, že znalecký posudok neustanovuje všeobecnú hodnotu dražených nehnuteľností; žiadal preskúmať znalecký posudok ešte pred rozhodnutím o námietkach.

Exekučný súd o námietkach povinného nerozhodol a svojím uznesením schválil príklep udelený súdnym exekútorom na dražbe nehnuteľností vydražiteľovi J. P.

Podľa § 147 ods. 1 Exekučného poriadku dražiteľa, oprávnený, povinný, zástupcovia obce a orgánov štátnej správy, ak sú prítomní na dražbe, môžu vzniesť u exekútora námietky proti udeleniu príklepu. Okrem toho môže do 3 dní odo dňa dražby vzniesť námietky každý, komu v rozpore s ustanovením § 141 ods. 2 nebola doručená dražobná vyhláška, a preto nebol na dražbe prítomný. Podľa § 147 ods. 2 Exekučného poriadku sa námietky zapisujú do zápisnice. O námietkach rozhoduje súd (§ 45), proti rozhodnutiu o námietkach nie je prípustné odvolanie. Podľa § 147 ods. 3 Exekučného poriadku námietkam možno vyhovieť, len ak sa vytýkajú vady na ujmu toho, kto námietky podal, alebo ak súd zistí porušenie zákona. V zmysle § 148 ods. 1 Exekučného poriadku udelenie príklepu podlieha schváleniu súdom (§ 45). Súd rozhodne o schválení príklepu do 60 dní od doručenia žiadosti exekútora na schválenie príklepu.

Exekučný poriadok ako osobitný predpis upravujúci nútený výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené povinnými subjektmi dobrovoľne, výslovné neupravuje, či o námietkach proti udeleniu príklepu (§ 147 Exekučného poriadku) má exekučný súd rozhodnúť pred rozhodnutím o žiadosti súdneho exekútora o schválenie udelenia príklepu na dražbe (§ 148 Exekučného poriadku). Relatívna samostatnosť výroku exekučného súdu o námietkach a o (ne)schválení príklepu vyplýva však aj z toho, že súd rozhoduje samostatným výrokom o námietkach a samostatným výrokom o schválení (neschválení) príklepu. I keď súd o tom môže rozhodnúť jedným uznesením, treba odlišovať rozhodnutie súdu o námietkach podľa § 147 ods. 3 Exekučného poriadku a rozhodnutie súdu o udelení príklepu v zmysle § 148 ods. 1 Exekučného poriadku. Spätosť (závislosť) uvedených výrokov je daná iba v prípade, ak súd vyhovie námietkam, v takom prípade musí rozhodnúť, že príklep neschvaľuje; to však neplatí opačne. Napriek zamietnutiu námietok môže súd pri úvahách o schválení príklepu dospieť k záveru, že príklep neschváli z iných dôvodov, ktoré nemusia vyplývať z námietok. Povinnosť exekučného súdu rozhodnúť najskôr o námietkach proti udeleniu príklepu a až následne o žiadosti súdneho exekútora o schválenie príklepu je zrejماً aj z dikcie ustanovenia § 149 Exekučného poriadku, v ktorom zo slovných spojení „ak so zreteľom na vznesené námietky súd udelenie príklepu neschváli“ vyplýva nielen spätosť týchto rozhodnutí, ale aj priorita pri rozhodovaní, ktorá svedčí v prospech skoršieho rozhodovania exekučného súdu o námietkach proti udeleniu príklepu.

V preskúmvanej veci je zo zápisnice o vykonaní dražby zrejmé, že povinný vzniesol námietky proti udeleniu príklepu priamo na dražbe, išlo teda o včas uplatnené námietky vznesené oprávnenou osobou, o ktorých bolo z objektívneho hľadiska možné rozhodnúť pred rozhodnutím súdu o (ne)schválení príklepu (§ 148 ods. 1 Exekučného poriadku). Pokiaľ exekučný súd o námietkach povinného proti udeleniu príklepu pred rozhodnutím o (ne)schválení príklepu nerozhodol, priečil sa jeho postup ustanoveniam § 147 ods. 3 a § 148 ods. 1 Exekučného poriadku.

Vzhľadom na to, že v preskúmvanej veci došlo k procesnej vade v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., zrušil najvyšší súd dovolaním napadnuté uznesenie a vec vrátil Okresnému súdu Svidník na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b O.s.p.).

40.
ROZHODNUTIE

Pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2012 sp.zn. 1 Cdo 44/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 19. decembra 2008 č. k. 13 C 11/2008-49 zaviazal žalovaného, aby do 3 dní zaplatil žalobcovi náhradu škody 789 231 Sk s príslušenstvom (konkretizovaným vo výroku tohto rozsudku); rozhodol tiež o trovách konania. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobca poskytoval stomatologické služby v Obvodnom zdravotnom stredisku v P. na základe zmluvy o nájme nebytových priestorov a vecného vybavenia, ktorú s Nemocnicou s poliklinikou Š. uzavrel 13. októbra 2000 na dobu určitú od 15. októbra 2000 do 14. októbra 2004. V zmluve o nájme bolo dohodnuté, že ak v súvislosti s privatizáciou objektu nemocnice dôjde k prechodu strediska na iný subjekt pred dojednaným termínom, skončí sa nájom dňom tohto prechodu na iný subjekt. Žalovaný uzavrel 27. apríla 2001 s Fondom národného majetku Slovenskej republiky zmluvu, ktorou sa stal vlastníkom predmetného zdravotného strediska; tento právny úkon obsahoval aj zmluvné dojednanie o zriadení vecného bremena v prospech kupujúceho, obsahom ktorého bola povinnosť zachovávať činnosť spojenú s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa zákona č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v doterajšom rozsahu, bez časového obmedzenia, na základe povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení alebo výkonu zdravotnej činnosti vyplývajúcej z nájmovej zmluvy k predmetnej nehnuteľnosti. Toto vecné bremeno bolo zapísané aj v katastri nehnuteľností. Súd pri rozhodovaní vzal na zreteľ svoj skorší rozsudok vydaný v konaní, v ktorom sa žalobca domáhal umožnenia vstupu do zubnej ambulancie a spoločných priestorov tohto objektu za účelom poskytovania neštátnej zdravotnej starostlivosti v odbore stomatológia, t.j. rozsudok Okresného súdu z 12. marca 2002 č. k. 8 C 800/2001-87, ktorým bolo žalobcovi vyhovené (uvedený rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 5. novembra 2002 sp. zn. 14 Co 281/2002, v zmysle ktorého je žalobca oprávnený z predmetného vecného bremena). Žalovaný bol preto aj po 1. máji 2001 povinný umožňovať žalobcovi vstup do nebytových priestorov za účelom poskytovania zdravotnej starostlivosti. Z toho súd v konaní o náhradu škody vyvodil, že i keď nájomná zmluva zanikla privatizáciou zdravotného strediska žalovaným, predsa len mal žalobca právo naďalej užívať predmetné nebytové priestory, a to na základe vecného bremena. Tým, že žalovaný svojim protiprávnym konaním znemožnil žalobcovi výkon jeho činností spojených s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, spôsobil žalobcovi škodu vo forme ušlého zisku (§ 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka), výšku ktorej na základe vykonaného dokazovania vyčíslil sumou 804 993 Sk. Vzhľadom na to, že žalobca požadoval náhradu škody vo výške 789 231 Sk spolu s úrokmi z omeškania, súd prvého stupňa jeho žalobe v plnom rozsahu vyhovel. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného rozsudkom z 27. októbra 2009 sp. zn. 6 Co 141/2009 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. Vychádzal z § 9 ods. 1 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov a tiež z § 15 ods. 1 a § 45 ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby a stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že nájomná zmluva zanikla k 1. máju 2001 v súvislosti s prechodom vlastníctva zdravotného strediska na žalovaného. Nestotožnil sa so však so záverom prvostupňového súdu o oprávnení žalobcu užívať nebytové priestory vo vlastníctva žalovaného od 17. mája 2001 do 30. novembra 2002 za účelom poskytovania stomatologickej zdravotnej starostlivosti a o protiprávnom konaní žalovaného, v príčinnej súvislosti s ktorým mala žalobcovi vzniknúť škoda. Účastníci konania totiž po 1. máji 2001 neuzavreli zmluvu o nájme nebytových priestorov a žalobca nemal právo užívať nebytové priestory ani titulom vecného bremena zriadeného zmluvou o predaji zdravotného strediska, ktoré má v danom prípade povahu vecného bremena viažuceho sa na nehnuteľnosti (nie osobu žalobcu). Dodal, že zriadené vecné bremeno zaväzuje žalovaného zachovať pôvodný rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti, nie však jej personálny výkon tými istými subjektmi. Na tomto základe dospel odvolací súd k záveru, že žalobca nepreukázal v žalovanom období existenciu ani porušenie žiadnej právnej povinnosti zo strany žalovaného, v príčinnej súvislosti s ktorými by mu vznikla škoda.

Keďže nebol splnený prvý zo zákonných predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu, dospel odvolací súd k záveru, že zodpovednosť žalovaného nie je daná (skúmanie ostatných predpokladov bolo už preto bez právneho významu). Odvolací súd v súvislosti s tým konštatoval, že pokiaľ súdy v inom konaní vyriešili inak otázku práva žalobcu na užívanie predmetných nebytových priestorov a povinnosti žalovaného umožniť žalobcovi vstup do týchto priestorov, toto ich posúdenie súd v danom konaní neviaže – nešlo totiž o konanie o určenie, či tu existuje právny vzťah z nájomnej zmluvy alebo vecného bremena medzi účastníkmi konania, ale o konanie vo veci žaloby o splnenie povinnosti a súdy túto otázku riešili len ako predbežnú. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 a § 148 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil, jeho žalobe vyhovel a priznal mu náhradu všetkých trov. V dovolaní uviedol, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poukázal pri tom na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach z 5. novembra 2002 sp. zn. 14 Co 281/2002 potvrdzujúce rozsudok Okresného súdu Michalovce z 12. marca 2002 č. k. 8 C 800/2001, ktorým bol žalovaný zaviazaný umožniť žalobcovi vstup do nebytových priestorov budovy Obvodného zdravotného strediska v P. za účelom poskytovania nešátnej zdravotnej starostlivosti v odbore stomatológia. Žalobca zdôraznil, že odvolací súd v potvrdzujúcom rozhodnutí vychádzal zo záveru, že medzi žalobcom a žalovaným existuje platná nájomná zmluva a že žalobca je oprávnený užívať nebytové priestory tiež na základe vecného bremena. Neobstojí a ustanoveniam § 135 ods. 2 O.s.p. a § 159 ods. 3 O.s.p. sa priechi názor, že súd v inom konaní mohol ako predbežnú inak posúdiť otázku, či v žalovanom období existovalo právo žalobcu užívať sporné nebytové priestory. Vzhľadom na existenciu vyššie uvedených právoplatných rozhodnutí súdov považoval dovolateľ porušenie právnej povinnosti žalovaným za preukázané. Keďže mal za preukázané aj ostatné predpoklady zodpovednosti za škodu vrátane jej výšky, žiadal rozhodnúť v zmysle dovolacieho petitu.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedených v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmal dovolací súd, či v konaní nedošlo k procesným vadám vymenovaným v § 237 O.s.p. alebo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vady tejto povahy dovolateľ nenamietal a ich existencia v dovolacom konaní ani nevyšla najavo.

Žalobca v dovolaní uviedol, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), pričom za nesprávny považoval názor odvolacieho súdu, že si môže otázku existencie práva žalobcu užívať nebytové priestory vyriešiť ako predbežnú otázku inak ako súdy v inom konaní.

Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak sice aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 159 ods. 1 O.s.p. doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný. Podľa § 159 ods. 2 O.s.p. výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého. Podľa § 159 ods. 3 O.s.p. len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova. Podľa § 135 ods. 1 O.s.p. súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (§ 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt

---

postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní. Podľa § 135 ods. 2 O.s.p. inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Právoplatným rozsudkom súdu, ktorým sa ukladá povinnosť, sa adresátom účinkov záväznosti tohto rozhodnutia označeným v ustanovení § 159 ods. 2 O.s.p. zakladá prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na účastníkov konania, v ktorom bolo vydané; jeho výrok je tiež záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným súdnym rozhodnutím (porovnaj napr. Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha 2009, str. 425).

Žalobca, ktorý bol účastníkom konania, v ktorom súd vydal právoplatné rozhodnutie ukladajúce v jeho prospech žalovanému určitú povinnosť, je týmto rozhodnutím (jeho výrokom) viazaný, a preto nemôže v inom súdnom konaní úspešne uplatňovať proti tomuto žalovanému ten istý nárok, ktorý mu už bol priznaný právoplatným rozhodnutím priznaný. Ak by tak urobil, zastavením takéhoto nového konania súdom sa prejavia účinky právoplatne rozhodnutej veci podľa § 159 ods. 3 O.s.p. Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný (ustanovenie § 159 ods. 2 O.s.p. predstavuje totiž vo vzťahu k ustanoveniu § 135 ods. 2 druhá veta O.s.p. osobitnú procesnú úpravu). Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru o (ne)existencii uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté.

Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (porovnaj najmä uznesenie z 29. apríla 2010 sp. zn. 1 Cdo 133/2009), ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“), zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 O.s.p., ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 O.s.p. všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu.

Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 159 ods. 2 O.s.p. Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (viď čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre venuje ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť [viď najmä rozsudky vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabykh proti Rusku z 24. júla 2003].

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 12. marca 2002 č. k. 8 C 800/2001-87 vyhovel žalobe a žalovanému uložil povinnosť umožniť žalobcovi vstup do sporných nebytových priestorov za účelom poskytovania neštátnej zdravotnej starostlivosti v odbore stomatológia; Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 5. novembra 2002 sp. zn. 14 Co 281/2002 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

V preskúmvanej veci odvolací súd nerešpektoval ustanovenie § 159 ods. 2 O.s.p., právne účinky vyššie uvedených rozhodnutí ani dôsledky záväznosti právoplatného rozsudku. Vychádzal z chybného záveru, že nie je viazaný právoplatným rozhodnutím súdu vydaným v spomenutom spore medzi žalobcom a žalovaným. V konaní sp. zn. 8 C 800/2001 Okresného súdu Michalovce nešlo o vydanie konštitutívneho rozsudku súdu, až právoplatnosťou ktorého by žalovanému vznikla povinnosť v ňom uložená, teda rozsudku, s ktorým sú spojené účinky *ex nunc*. Išlo tu o rozsudok deklaratórny, ktorým bola s účinkami *ex tunc* poskytnutá ochrana už porušeným subjektívnym právam žalobcu vyplývajúcim z jeho hmotnoprávných vzťahov so žalovaným, ktoré existovali aj v období rozhodnom pre posúdenie opodstatnenosti žaloby o náhradu škody (od 17. mája 2001 do 30. novembra 2002) a ktoré oprávňovali žalobcu na užívanie predmetných nebytových priestorov. Záver odvolacieho súdu, že žalobca nepreukázal existenciu a porušenie právnej povinnosti žalovaným, nebol preto správny. V dôsledku tohto nesprávneho právneho názoru na porušenie právnej povinnosti žalovaným (§ 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka) odvolací súd ani nepristúpil k posúdeniu ostatných predpokladov zodpovednosti za škodu.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobca v danej veci opodstatnene uplatnil dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolacieho súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 4 O.s.p.).

---

41. ROZHODNUTIE

Pokiaľ súd bez nariadenia pojednávania zamietol návrh na obnovu konania z iného dôvodu než preto, že je neprípustný alebo podaný neoprávneným subjektom alebo oneskorený, odňal svojim postupom účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. marca 2012 sp. zn. 3 Cdo 85/2011)

Z odôvodnenia:

Krajský súd v Košiciach uznesením z 23. septembra 2008 sp. zn. 3 Co 70/2008 potvrdil uznesenie Okresného súdu Košice I z 28. januára 2008 č. k. 38 C 106/2006-25, ktorým bol zamietnutý návrh M. V. na obnovu konania vo veci vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 14 C 55/1997 a ktorým nebola účastníkom priznaná náhrada trov konania. Zároveň rozhodol, že nepriznáva účastníkom náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdenie uznesenia súdu prvého stupňa odôvodnil jeho vecnou správnosťou; dospel totiž k zhodnému názoru, že v danom prípade neboli preukázané dôvody uvedené v § 228 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto potvrdzujúcemu uzneseniu podal M. V. dovolanie s odôvodnením, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že súdy rozhodli bez nariadenia pojednávania, v dôsledku čoho sa nemohol vyjadriť ku skutkovému stavu veci. Namietal aj nesprávne právne posúdenie dôvodov obnovy konania. Žiadal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky uznesení uvedených v týchto ustanoveniach. Podané dovolanie preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

V danom prípade by prípustnosť dovolania prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní tvrdené a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

V dovolaní sa namieta odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Podľa Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného v čase rozhodovania súdov nižších stupňov, ak zákon neustanovuje inak, nariadi predseda senátu na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, prítomnosť ktorých je potrebná (§ 115 ods. 1). Návrh na obnovu konania súd uznesením buď zamietne alebo obnovu konania povolí (§ 234 ods. 1). Ak súd zamietne návrh na obnovu konania preto, že

---

---

nie je prípustný alebo preto, že ho podal niekto, kto naň nebol oprávnený, alebo preto, že je zrejme oneskorený, nemusí nariaďovať pojednávanie (§ 234 ods. 2).

Z vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku možno vyvodiť, že o návrhu na obnovu konania rozhoduje súd po nariadení pojednávania, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť potrebuje na riadne objasnenie veci. Prípady, v ktorých môže súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania, sú taxatívne uvedené v § 234 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého môže ísť aj o prípad, keď zákon výslovne ustanovuje, že návrh je neprípustný (§ 229 O.s.p.). Ak sa však návrh na obnovu konania opiera o dôvod uvedený v § 228 ods. 1 O.s.p., ale tvrdený dôvod nebol preukázaný, nešlo o prípustnosť obnovy konania v zmysle § 234 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 229 O.s.p., ale o prípad vecného prejednávania návrhu a súd mohol návrh na obnovu konania zamietnuť iba po jeho prejednaní na ústnom pojednávaní.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa v preskúmvanej veci zamietol návrh na obnovu konania z dôvodu nedostatku zákonných podmienok pre obnovu konania (§ 228 ods. 1 O.s.p.). Pojednávanie však nenariadil a účastníkov nepredvolal; odvolací súd na túto vadu nevezal zreteľ a uznesenie súdu prvého stupňa bez ďalšieho potvrdil.

Vzhľadom na uvedený nesprávny postup súdov nižších stupňov dospel dovolací súd k záveru, že v konaní došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale tiež jeho opodstatnenosť.

So zreteľom na výskyt uvedenej procesnej vady zrušil dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. So zreteľom na zrušenie týchto uznesení (z procesného dôvodu), nemohol pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti námietky, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

42.
ROZHODNUTIE

Povaha sporu o určenie hranice medzi pozemkami neumožňuje vydanie medzitémneho rozsudku v zmysle ustanovenia § 152 ods. 2 O.s.p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2012 sp. zn. 7 Cdo 130/2011)

Z odôvodnenia:

Žalobca sa v konaní domáhal určenia, že hranica jeho pozemku v katastrálnom území P. zapísaného v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X ako parcela č. X a pozemku žalovaného zapísaného v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. Y ako parcela č. Y tvorí priamka prechádzajúca bodmi A, B, C a D vyznačenými v znaleckom posudku. Tvrdil, že parcela č. X mala pôvodne výmeru 922 m², v dôsledku vyvlastnenia jej častí má však v súčasnosti výmeru len 252 m². Hranica medzi pozemkami je sporná, čo mu reálne znemožňuje výkon vlastníckych práv k jeho nehnuteľnosti.

Okresný súd Liptovský Mikuláš medzitémnym rozsudkom z 3. novembra 1995 č. k. 7 C 79/1990- 151 vyslovil, že základ nároku žalobcu na určenie hranice medzi uvedenými pozemkami je daný. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v dôsledku nepresného výpočtu výmer pozemkov v geometrickom pláne, ktorý bol podkladom skôr vydaných vyvlastňovacích rozhodnutí, bola výmera žalobcovho pozemku v rozpore s týmito rozhodnutiami nedôvodne zmenšená o 17 m². Proti uvedenému rozsudku bolo podané odvolanie; odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 12. mája 2010 č. k. 7 C 79/1990-635 určil, že hranicu medzi pozemkami v katastrálnom území X. vedenými ako parcela č. X a Y tvorí spojnica bodov č. 5 a 3 vyznačených v geometrickom pláne (bližšie označenom vo výroku tohto rozsudku), ktorý je neoddeliteľnou prílohou rozhodnutia. V odôvodnení uviedol, že vychádzal z právoplatného medzitémneho rozsudku a dokazovanie doplnil znaleckým posudkom aktualizujúcim súčasný priebeh spornej hranice pozemkov. Dospel k záveru, že v katastri nehnuteľností evidovaná hranica týchto pozemkov je totožná so skutočnou hranicou. Vo vyvlastňovacom konaní došlo k zásahu do vlastníckeho práva žalobcu tým, že mu v dôsledku rozporu medzi výrokovou časťou vyvlastňovacieho rozhodnutia a jeho grafickou prílohou bola výmera jeho pozemku fakticky znížená o 17 m² viac, ako mala byť.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline rozsudkom z 25. mája 2011 sp. zn. 7 Co 272/2010 napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci ako aj z nesprávnej aplikácii ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že medzitémnym rozsudkom neboli zodpovedané všetky sporné otázky vyplývajúce z uplatneného nároku, nemohol byť týmto rozhodnutím právoplatne ustálený základ veci. V danom prípade bola prejudiciálnou otázkou vlastníctva účastníkov k pozemkom ohraničeným spornou hranicou. Vyvlastňovacími rozhodnutiami, ktoré boli v danom prípade vydané, je súd viazaný (§ 135 ods. 2 O.s.p.), a to tak z hľadiska prechodu vlastníctva, ako aj vytvorenia pozemkov a hraníc medzi nimi. Je nepochybné, že v priebehu vyvlastňovania došlo k nesprávnosti danej rozporom vo výmere podľa grafických podkladov a podľa výrokovej časti vyvlastňovacích rozhodnutí. Tento rozpor mohol a mal byť ale namietaný (a prípadne riešený) iba v administratívnom (vyvlastňovacom) konaní. Výmera dotknutých pozemkov nemôže byť rozhodujúca pre určenie predmetu vyvlastnenia, rozhodujúce je geometrické a polohové určenie nehnuteľnosti. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel odvolací súd k záveru, že evidenčná hranica v katastri nehnuteľností je totožná s geometrickým a polohovým vymedzením hranice v geometrickom pláne, ktorý bol podkladom pre vyvlastnenie. Žalovaný užíva svoj pozemok ohraničený správne určenou a vyznačenou hranicou, k ním tvrdenému zásahu do vlastníckych práv nedošlo a jeho žaloba o určenie hranice je v dôsledku toho nedôvodná.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 238 ods. 1 O.s.p. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozsudok prvostupňového súdu potvrdí a žalovanému uloží povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania. Uviedol, že v konaní došlo postupom odvolacieho súdu k odňatiu možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a tiež k vade konania majúcej za

---

následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Odvolací súd nezohľadnil právoplatnosť a záväznosť medzitémneho rozsudku, chybou bolo aj nariadenie pojednávania z 25. mája 2011, kedy dokazovanie už nebolo potrebné opakovať. Správny nie je právny záver odvolacieho súdu, ale súdu prvého stupňa, ktorý uzavrel, že reálnym vyčlením hranice vyvlastňovaných pozemkov došlo v skutočnosti k zníženiu výmery jeho pozemku o 17 m² viac, pričom to zníženie nemá žiadny právny podklad. Nepresný výpočet plôch zahrnutý do geometrického plánu sa stal súčasťou rozhodnutia a bol legalizovaný zápisom do katastra nehnuteľností. Jeho žaloba bola preto dôvodná a nemala byť zamietnutá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p. proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie procesne prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatorne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

Námietka dovolateľa, že odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa bez toho, aby zohľadnil výsledky doterajšieho konania, sa netýka vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ale tzv. inej vady, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a na ktorú je dovolací súd tiež povinný vždy prihliadnuť. Dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu takouto (inou) vadou postihnuté je.

Predmetom konania je určenie hranice medzi pozemkami, čo vždy znamená vyriešenie vlastníckeho práva k určitej časti pozemku. Podľa záveru súdu prvého stupňa existujúca hranica medzi spornými pozemkami je iná než tá, ktorá bola určená vo vyvlastňovacom konaní, v dôsledku čoho došlo k neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva žalobcu. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k (odlišnému) záveru, že žalovaný užíva svoj pozemok iba v jemu patriacom rozsahu a že nedošlo k zásahu do jeho vlastníckeho práva.

Dovolací súd pripomína, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v § 213 ods. 2 až 7 O.s.p. (viď § 213 ods. 1 O.s.p.). Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.). Uvedené ustanovenie umožňuje odvolaciemu súdu, aby na základe opakovaného dokazovania dospel k vlastnému zisteniu skutkového stavu, ktoré môže byť odlišné od skutkového zistenia súdu prvého stupňa. Ak sa odvolací súd chce odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa, musí dokazovanie sám opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie v zmysle § 132 O.s.p.; je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k odlišnému právnenému záveru, dospel bez vykonania riadneho dokazovania.

Postup odvolacieho súdu v danom prípade nezodpovedal uvedeným ustanoveniam. Odvolací súd si pre svoje – z pohľadu prvostupňového konania – odlišné skutkové závery neobstaral rovnocenné podklady. Dokazovanie vo veci nedoplnil, iba oboznámil už skôr oboznámené vyvlastňovacie rozhodnutie. I keď zo znaleckých posudkov vypracovaných v predmetnej veci vyplýva, že žalobca užíva svoju parcelu v menšom rozsahu o 17 m², odvolací súd konštatoval, že žaloba o určenie hranice nie je dôvodná pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie. Pokiaľ odvolací súd chcel zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa, mal dokazovanie doplniť prinajmenšom znaleckým posudkom, v ktorom by znalec vyznačil skutočný stav, postupne vyvlastňované časti pozemkov a hranicu medzi nimi. Samo oboznámenie vyvlastňovacieho rozhodnutia nemohlo byť rovnocenným podkladom pre iné hodnotenie skutkového stavu, než ku ktorému dospel súd prvého stupňa, stotožňujúci sa s obsahom znaleckých posudkov. Z uvedených dôvodov sú závery odvolacieho súdu v prejednávanej veci zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu tak neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie posudzovať ich správnosť.

Je potrebné, aby súd v ďalšom konaní odstránil vyššie uvedené pochybenie a mal na zreteli, že v spore o určenie hranice ide o vzájomné vymedzenie predmetu dvoch vlastníckych práv a že „určenie hranice“ vyjadruje určenie, ktorá časť spornej plochy patrí tomu – ktorému vlastníkovi susedných pozemkov. Spor

---

o určenie hranice je sporom vlastníckym v zmysle ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého má vlastníč právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje. I keď vlastníč sa môže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva predovšetkým žalobou o vydanie veci alebo zdržanie sa zásahov do jeho vlastníckeho práva, z okruhu prípustných žalôb na ochranu vlastníckeho práva nemožno vylúčiť ani žalobu o určenie hranice medzi spornými pozemkami, ak má na požadovanom určení naliehavý právny záujem.

So zreteľom na túto povahu a podstatu konania o určenie hranice medzi pozemkami nemožno odvolaciemu súdu ako nesprávnosť vytýkať, že pri rozhodovaní nevzal do úvahy medzitímny rozsudok. Medzitímny rozsudok možno totiž vydať, iba ak to dovoľuje povaha súdneho konania. Povaha sporu o určenie hranice medzi pozemkami ale neumožňuje vydať medzitímny rozsudok; medzitímny rozsudok nemá v takomto spore žiadne opodstatnenie.

Keďže v dovolacom konaní došlo k procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd zrušil dovolaním napadnutý rozsudok a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. (§ 243b ods. 2 O. s. p.).

43. ROZHODNUTIE

Ak účastník občianskeho súdneho konania podal návrh, ktorým uplatnil svoj nárok zo zodpovednostného vzťahu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, nie je z hľadiska oslobodenia tohto konania od súdneho poplatku (§ 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov) významné, či sa domáha výlučne len náhrady majetkovej ujmy (škody) spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, alebo aj náhrady nimi spôsobenej nemajetkovej ujmy.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. marca 2012 sp. zn. 3 Cdo 24/2012)

Z odôvodnenia:

Návrhom z 29. októbra 2009 „na náhradu škody a na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom štátneho orgánu“ sa navrhovateľ domáhal, aby súd zaviazal odporkyňu zaplatiť mu do 3 dní náhradu: **1.** škody vo výške 1 345,44 €, **2.** nemajetkovej ujmy vo výške 165 969,59 €. Žiadal tiež, aby odporkyni bola uložená povinnosť nahradiť mu trovy konania. Na odôvodnenie návrhu uviedol, že uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu justičnej a kriminálnej polície PZ v Nitre z 13. februára 2003 bolo voči nemu začaté trestné stíhanie. Uznesením Krajského úradu justičnej a kriminálnej polície PZ v Nitre z 1. júla 2003 bolo proti nemu vznesené obvinenie pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody. Okresný súd Nitra uznesením z 5. júla 2003 sp. zn. 2 Tpr 68/2003 rozhodol o jeho vzatí do väzby, ktorá trvala spolu 87 dní a počas ktorej navrhovateľ nepracoval a poberal len výsluhový dôchodok z Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry z 18. januára 2008 bolo rozhodnuté o zastavení trestného stíhania navrhovateľa, lebo je nepochybné, že skutok nespáchal. Podľa názoru navrhovateľa zakladajú uvedené okolnosti zodpovednosť odporkyne predovšetkým za škodu, pričom so zreteľom na relevantné časové hľadiská prichádza do úvahy jej zodpovednosť tak podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), ako aj podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Uvedené okolnosti ale podľa neho zakladajú aj zodpovednosť odporkyne za nemajetkovú ujmu, ktorá mu bola spôsobená zásahom do jeho osobnostných práv a celospoločenským poškodením jeho dobrého mena a povesti. Z tejto zodpovednosti vyplývajúce právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyvodzoval navrhovateľ z § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Dodal, že ak by súd neakceptoval jeho nárok na uspokojenie nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., uplatňuje svoj nárok alternatívne aj v zmysle § 11 a 13 Občianskeho zákonníka.

Okresný súd Bratislava I vyzval navrhovateľa 20. januára 2011, aby v lehote 10 dní zaplatil súdny poplatok za návrh v zmysle položky č. 7b písm. b/ sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 71/1992 Zb.“) vo výške 5 043 €; poučil ho, že ak poplatok v stanovenej lehote nezaplatí, súd konanie zastaví (§ 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.).

Okresný súd Bratislava I uznesením z 10. mája 2011 č.k. 21 C 299/2009-23 konanie v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 165 969,59 € zastavil s odôvodnením, že navrhovateľ napriek súdnej výzve a poučeníu súdny poplatok 5 043 € nezaplatil. V odôvodnení uznesenia poukázal na § 5 ods. 1 písm. a/, § 8 ods. 1 a § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb. Uviedol, že predmetné konanie je podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. oslobodené od súdneho poplatku iba v časti, týkajúcej sa náhrady „škody“ spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom; uvedené ustanovenie však nezakladá oslobodenie súdneho konania aj vo veciach náhrady „nemajetkovej ujmy“ spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Bratislave uznesením z 29. septembra 2011 sp. zn. 15 Co 196/2011 napadnuté uznesenie potvrdil. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.), osobitne s názorom súdu prvého stupňa, že predmetné konanie v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy podlieha poplatkovej povinnosti v zmysle položky č. 7b písm. b/ Sadzobníka. Poukázal na to,

---

že navrhovateľ v návrhu na začatie konania výslovne uviedol, že sa domáha aj ochrany osobnosti. V časti, ktorou z tohto titulu žiada priznať náhradu nemajetkovej ujmy, nejde o analogickú aplikáciu položky 7b písm. b/ Sadzobníka, ale o jej priamu aplikáciu na prípad výslovne v zákone uvedený. Z týchto dôvodov vecne správne uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním, v ktorom zdôraznil, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatňuje iba podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Povinnosťou súdov bolo posudzovať jeho návrh podľa obsahu a s ohľadom na to, čoho sa v konaní domáha. Keďže v danom prípade neboli dané predpoklady pre zastavenie konania, došlo procesným postupom súdov k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom (R 50/1997). Vzhľadom na to žiadal, aby dovolací súd zrušil uznesenia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas navrhovateľ zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolanim možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V týchto ustanoveniach sú – ako prípustný predmet dovolania – uvedené aj niektoré potvrdzujúce uznesenia odvolacieho súdu; uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa zastavujúce konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, ale medzi nimi uvedené nie je. Prípustnosť dovolania navrhovateľa preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie, ktoré podal navrhovateľ, by v danom prípade bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Vzhľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k takej vade. Dovolateľ vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania navrhovateľa preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Navrhovateľ v dovolaní namieta, že v danom prípade mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu v konaní za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O prípad odňatia možnosti pred súdom konať ide tiež vtedy, ak súd zastaví konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb., hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod (viď R 50/1997). Dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade, z dôvodov ďalej uvedených, došlo k procesnej vade takejto povahy:

Od poplatku je oslobodené súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom (§ 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.). Poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ (§ 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb.). Ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví (§ 10 ods. 1 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb.).

Podkladom pre záver súdu, či sa na určité občianske súdne konanie alebo jeho účastníkov vzťahuje oslobodenie v zmysle § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb., je spravidla obsah návrhu na začatie konania. Zákon ukladá navrhovateľovi povinnosť uviesť vždy už v návrhu rozhodujúce skutočnosti (§ 79 ods. 1 O.s.p.). Tie majú súdu umožniť, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov, významných z hľadiska poplatkového, procesnoprávneho, ako aj z hľadiska rozhodnutia vo veci samej. Navrhovateľ je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a zdôvodniť, lebo je vecou súdu, aby podal jeho právnu kvalifikáciu.

V danom prípade navrhovateľ svoj návrh na začatie konania podložil skutkovými tvrdeniami a ním uplatnený návrh sčasti aj právne kvalifikoval. Z dôvodov, ktoré vysvetlil v návrhu, vyvodzoval svoj nárok sčasti z ustanovení zákona č. 58/1969 Zb., sčasti z ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. V konaní sa domáhal náhrady škody. Svojím návrhom ale – v súvislosti s postupom orgánov činných v trestnom konaní – celkom jednoznačne uplatnil aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.; iba pre prípad, že súd nebude považovať jeho nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. za opodstatnené uplatnený, žiadal, aby mu táto náhrada bola priznaná podľa ustanovení § 11 až 13 Občianskeho zákonníka.

K zastaveniu konania v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 165 969,59 € došlo zo strany súdov nižších stupňov s odôvodnením, že ustanovenie § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. sa vzťahuje iba na súdne konanie vo veciach náhrady „škody“ spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, nie však aj vo veciach náhrady „nemajetkovej ujmy“ spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Tento názor nepovažuje dovolací súd za správny.

I keď zákon č. 514/2003 Z.z. upravuje zodpovednosť štátu za „škodu“ spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, zodpovednosť obce a vyššieho územného celku za „škodu“ spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy, predbežné prerokovanie nároku na náhradu „škody“ a právo na regresnú náhradu (viď § 1 tohto zákona), a v súvislosti s tým uvádza, že sa uhradza skutočná škoda a ušlý zisk (viď § 17 ods. 1 tohto zákona), predsa len sa predmet jeho úpravy netýka výlučne iba „škody“ (majetkovej ujmy). V zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. totiž vtedy, ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'učinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, „uhradza sa aj nemajetková ujma v peniazoch“, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Občianske súdne konanie, v ktorom poškodený uplatňuje nárok na náhradu ujmy spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci a v súvislosti s tvrdením, že mu vznikol nárok na náhradu majetkovej ujmy (škody), sa domáha aj náhrady nemajetkovej ujmy, lebo zastáva názor, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'učinením (§ 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.), je konaním v zmysle § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. tak v časti, ktorou sa účastník domáha náhrady majetkovej ujmy, ako aj v časti, ktorou žiada uspokojiť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Podstata tohto konania je nemenná bez ohľadu na to, čoho konkrétne sa v ňom účastník domáha. V oboch uvedených „častiach“ ide preto o súdne konanie vo veci náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.

Vyššie uvedené možno uzavrieť konštatovaním, že ak účastník konania podal návrh na začatie konania, v ktorom uplatnil nárok zo zodpovednostného vzťahu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., nie je z hľadiska oslobodenia tohto konania od súdneho poplatku (§ 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.) významné, či sa domáha výlučne len náhrady majetkovej ujmy (škody) spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, alebo (aj) nimi spôsobenej náhrady nemajetkovej ujmy.

Súdy nižších stupňov tým, že v rozpore s výkladom, ktorý zodpovedá zákonu č. 71/1992 Zb. a č. 514/2003 Z.z., zastavili konanie v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 165 969,59 €, hoci pre aplikáciu § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. neboli dané predpoklady, zmarili procesnú možnosť navrhovateľa domáhať sa súdnej ochrany čo do jeho nároku v zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. V uvedenom zmysle mu odňali možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolací súd na tomto základe dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa je opodstatnené. So zreteľom na to zrušil tak uznesenie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním, ako aj ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).